Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
[БУРЯ]АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

[...] оной гарана | № 184 (17307) | 1986 оной августын 10, воскресени | Сэн 3 мүн.

СОВЕТ СОЁЛОЙ ФОНДЫН ЭМХИДХЭЛЭЙ КОМИТЕТ БАЙГУУЛАГДАБА

Нниитын болон зохёохы эмхинүүд, эрдэм ба искусствын ажал ябуулагшад совет соёлой фондые эмхидхэхэ тухай дурадхал оруулаа гэжэ мэдээсэгдээ һэн. Тус фонд соёлой байгуулалтада совет хүнүүдые элсүүлэн хабаадуулха, обществын оюун ухаан бодолой баялигуудые арьбадхахын, арад зоной соёлой эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые бүри гүйсэд дүүрэнээр хангахын аша туһада тэдэнэй материальна арга боломжонуудые, зохёохы хүсэлэл оролдолгонуудые хэрэглэлгэдэ эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ уялгатай.

СССР-эй Уран зохёолшодой, Кинематографистнуудай, Уран зураашадай, Композиторнуудай, Журналистнуудай, Архитекторнүүдэй холбоонууд, ВЦСПС, гадаадын оронуудтай хани барисаа ба соёлой харилсаа холбоо тогтоодог совет бүлгэмүүдэй холбоон, СССР-эй Соёлой министерство, СССР-эй Наукануудай академи, СССР-эй Уран зурагай академи, Совет эхэнэрнүүдэй комитет, Эб найрамдалай совет фонд, Номдо дуратайшуулай бүлгэм, «Шэнэ һонинуудай» хэблэлэй агентство, хариин гүрэнүүдтэхи Эсэгэ оронойхидтоёо соёлой холбоо барисаа тогтоодог совет бүлгэм («Эхэ орон» гэжэ бүлгэм), ЮНЕСКО-гэй хэрэгүүдэй талаар СССР-эй комисси, авторска эрхэнүүдэй талаар бүхэсоюзна агентство, түүхын ба соёлой памятнигуудые хамгаалалгын бүхэроссин бүлгэм, Центросоюз, Третьяковско галерей, СССР-эй Гүрэнэй картинна галерей, А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ Уран зурагай искусствын музей, Гүрэнэй Эрмитаж, СССР-эй Ехэ театр, СССР-эй МХАТ, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй Гүрэнэй библиотекэ, СССР-эй Революциин Түбэй музей, мүн бүхы союзна республиканууды түлөөлдэг эрдэм, соёлой эмхи зургаанууд энэ фондые байгуулагшад болоно.

Совет соёлой фондын учредительнэ конференци 1986 оной ноябрь һарада болохо юм. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо П. Н. Демичев түрүүтэй эмхидхэлэй комитет байгуулагдаа. СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретариадай бюрогой гэшүүн Ю. В. Бондарев, СССР-эй Наукануудай академиин бодото гэшүүн Д. С. Лихачев, СССР-эй Уран зурагай академиин президент, СССР-эй арадай уран зураашa Б. С. Угаров тэрэнэй орлогшонороор һунгагдаһан байна.

Амарай областьдо газар хүдэлбэ

ТЫНДЭ (Амарай область). (ТАСС). Августын 8-да нютагай сагаар 4 час 51 минутада БАМ-ай түбэй участогта газар хүдэлбэ. 12 бальна шкалагай ёһоор, Тындэдэ газар 4 балл хүсэтэйгөөр хүдэлбэ. Һандарал хохидолнууд болобогүй.

Мүнөөдэр—Барилгашанай үдэр

аjалай түрүүшүүл хөөрэнэ

Мэргэжэл тухай бодомжолходоо

...[на]» заводой цехүүд, ...дохи кварталда хүүгэдэй ...һургуулиин, республикын ...едакцинуудай байшангууд, ...—юрэдөөл, манай бригада... объектнүүдые тоолобол, ...ай барилганuудаймнай нэ...хартай үндэр гостиница ...шэдэймнай олон тээ та... материалай дуталдаһанһаа болотор унжагайруулагда...

...э һайндэрые урмашама ...угтабабди. Жэлэй туршада ...игэй хүдэлмэри хэхэ уялга ...ад жэлэй хугасаада 526 ...ашаглаабди. Иигэжэ ха... үлүүлэн дүүргээбди. Нё...тстройн коллективүүдэй ... иимэ үүсхэл гаргаад, ха...й һэмди. Барилгын мате...һанһаа энэ болоо.

...саана бригадираар томи...76 ондо трест дотороо ... хамтын подрядай гурим ...эйбди. Хэрбээ анхан хүн ...ынгөө мэргэжэлээр, урда...элдэг һаа, мүнөө барилга... мэргэжэл жэншэдгүй шу... болонхой. Энэмнай хадаа ... комплексно бригадын ...бшуу. Жэшээлхэдэ, орой...лдэ хүдэлжэ байһан залуу ...Д. Даранов хабсаргагшаар, ...мүн гэрэй хушалта дээрэ ... 5-дахи разрядай гагнуур... КПСС-эй гэшүүн А. П. ...й СМУ-гай байгуулагдаһан ...иһоо хүдэлнэ. Шулуушад ...ычковые нэрлэмээр. Дээдэ ...ан хүмүүжүүлгые эмхид...ошо дарханай хүдэлмэридэ ...е, В. В Попугаевые ахиха ...адабариинь түлөө эдэнэртэ ...элтэ түлбэри түлэгдэдэг. ...оо Сергей Павлов, Сергей

Пнев гэгшэд шалгарна. Хоюулан Зүүн Си...риин технологическа институдта заочноор һуралсажа, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлжэ байнхай. Бригадымнай хахадынь шахуу тусхай дунда, 8 хүн дээдэ эрдэмтэй. Иимэ бүридэлөөр хүдэлхэдэ, ажалдаа хандасаһаа эхилээд ойлгосо, мэдэсэньшье дээгүүр байдагынь элитэ.

Хүнүүдэй урма эдэбхиие үргэхэ, зоригжуулжа шадаха гээшэ тон шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэл дотор тон зүбөөр тэмдэглээ. Бидэ бригадынгаа гэшүүн бүхэниие гансал ажалдань мэдэдэг бэшэ, харин гэрэйнь байра байдалаар һонирходогбди, туһалдагбди. Онсолбол, түрэһэн үдэрөөрнь гү, али үхибүүтэй, ашатай болоходонь коллективтээ амаршалха ёһо заншал тогтонижонхой. Саг болзортоо һайн һайханаар хэлэгдэһэн үгэһөө сэнтэй, ашатай юумэн заримдаа олдодоггүй бшуу. Һууринһаань эхилээд хушалта хүрэтэрнь объектын барилга хэхэдээ, ажалда хабаадалгын коэффициентын гуримаар салин хүлһэн хубаарилагдана.

Октябрьска райондохи нарайлалгын байшангай барилга дээрэ мүнөө хүдэлнэбди. Ерэхэ жэлэй январь һарада ашаглалгада тушаагдаха ёһотой. Тиин сасуу 42-дохи кварталда хүүгэдэй саад, 46-дахи кварталда һургуулиин барилга эхилхэбди. Зогсолтогүй дабшаха хүсэл бии, тэд хангалтамнай һанаһанда яашье хүрэнэгүй. Жэшээлхэдэ, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй 4-дэхи филиал сонхын рама, үүдэ гэхэ мэтые саг болзортонь эльгээнгүй, ашаглалгада тушаалгыемнай хойнотуулдаг зандаа. Трестын материальна баазые бэхижүүлхээр үйлэдбэриин-техническэ комплектациин управлениин бааза баригдажа эхилэнхэй. Ороной саашанхи хүгжэлтын Гол шэглэлнүүд дотор трестнүүдтэ бэеэ даанги байдал олгохо тушаа тон зүбөөр хэлэгдэнхэй.

Ажалай һайн дүнгүүдые туйлахын тула социалис мүрысөө аша үрэтэйгөөр эмхидхэлгэдэ онсо анхарнабди. Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан, КПСС-эй гэшүүн В. К. Рубцовой бригадатай мүрысэнэбди. Барилгын хүдэлмэриие шадамар бэрхээр эмхидхэгшэ, олондо хүндэтэй энэ хүнтэй «Теплоприбор» заводой промышленна талмайе барилга дээрэ, 1968 ондо танилсаа һэм. Даажа абаһан хэрэгтээ бэеэ үгэнгеэр, онсо шуналтайгаар хүдэлдэг хадань дүй дүршэлөөрнь һонирхоо бэлэйб. Хэды жэлэй үнгэрһэнэй удаа хоорондоо һорилсон, мүрысэн ажаллахабди, гэжэ хаанаһаа мэдэхэ һэнбиб? Байгша оной түрүүшын кварталда бидэ, хоёрдохи кварталда Рубцовой бригадынхид илагшад болон тодороо. Бэе бэедээ айлшалжа мүрысөөнэй гуримай хэр дүүргэгдэдэгые хинан шалгадагбди.

Бидэ, барилгашад, партиин социальна программа бэелүүлгэдэ онсо шухала үүргэ дүүргэхэ уялгатайбди. 2000 он хүрэтэр айл бүлэ бүхэниие аминдаа байраар гү, али үмсын гэрээр хангаха гэһэн зорилгын табигдаад байхада, кадрнууд тушаа бодомжолоогүйдэ аргагүй. Манай коллектив 35 хүнһөө бүридэһэн, тогтонижоһон юм. Гэбэшье республика дотор барилгашад дуталдаһаар. Техническэ мэргэжэлэй училищинуудай үүргэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ һананаб. Ушарынь гэхэдэ тэндэхи һурагшадай манда практика гарахаяа ерэхэдэнь, үйлэдбэриин практика хүтэлбэрилдэг мастерынь огто байлсадаггүй. Асаржа тушаажархёод лэ, «яагшабта» гэһэн хэбэртэйгээр үгы болошодог. Хоёрдохи бэрхэшээлынь иимэ: училищинуудта гурбан жэлэй туршада гол түлэб нэгэ мэргэжэлээр һурһадаг юм. Һуража гараһан дээдэ разрядтай залуу барилгашан манда ерээд, иигэжэ мэдүүлдэг: «Би гагнууршанай мэргэжэл шудалааб. Шулуушанаар, хабсаргашаар яашье хүдэлхэгүйб». Бусад мэргэжэл шудалха хүсэлгүй байхадань яалтайб? Адаглаад үзэхэдэ, гол түлэб ажалай бодото һургуули гараһан бата бүхэриг хүнүүд барилгада хүдэлжэ шадаха байна. Үшөө нэгэ иимэ ажаглалта бии: училищиин удаа Совет Армиин албанда эльгээгдэхэдэнь, военкомат мэргэжэлыень хараадаа абаха зэргэтэй. Барилгашан байхадань жолоошоной гү, али хэлхээ холбоошоной мэргэжэл шудалхыень олонхи ушарта дурадхадаг юм. Албаяа дүүргээд энэ хүн барилгада бусаха аал? Үгы.

49-дэхи дунда һургуулитай харилсаатайбди. Жэл бүри зундаа ахалагша классудай хоёр-гурбан һурагшад һургуулиин дирекциин дурадхалаар манда ерэжэ, үдэрэй 4 час хүдэлдэг. Материальна талааараа ядуу, ганса эхэтэй айлай гү, али «хүмүүжүүлхэдэ хүшэр» гэлсүүлдэг һурагшад бригададамнай ажалай хатуужал гарадаг. Наһанайнь замай эхиндэ эдэндэ эгээл ехэ, «эрэ ёһоной» нүлөө үзүүлхэ шадал хэндэ бииб? Нэрэтэй хүндэтэй ажалша һайн коллективтэ гэһэн тодо харюу үгэхэ байнаб. Энэ үүсхэлые бусад коллективүүдэй дэмжээ һаа, общеставодо, ниитэ зондо алишье талаараа ашатай, туһатай байха бэлэй.

«Жэлэй туршада — 1 миллион түхэриг ашаглаха, арбан хоёрдохи табан жэлые — дүрбэн жэл соо» гэһэн уряа доро хүдэлжэ, урдаа табигдаһан уялгануудаа бэелүүлхые оролдохобди.

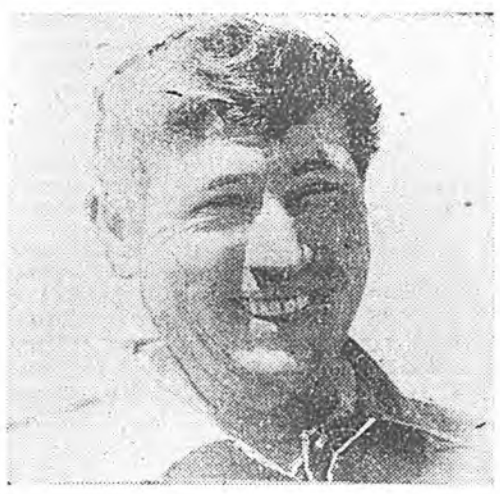

В. НАХОДКИН,
«Жилгражданстрой» трестын 4-дэхи СМУ-гай бригадир.

ЖЭШЭЭ ХАРУУЛНА

Энэ жэлдэ Хяагтын районой «Пограничный» совхоздо витаминтай ногооной гурил урагшатайгаар бэлэдхэгдэжэ байнхай. Иигэжэ эндэ АВМ-0,65 түхэлэй агрегат хоёр халаанда хүдэлгэгдэжэ, сүүдхын туршада 10—12 тонно энэ сэнтэй тэжээл үйлэдбэрилэгдэнэ.

— Мүнөө жэлдэ түсэбэй ёһоор 500 тонно иимэ тэжээл бэлэдхэхэ даабаритайбди. Һүүлэй мэдээгээр ажахы доторнай 200 гаран тонно витаминтай ногооной гурил үйлэдбэрилэгдөө. Эндэ Р. М. Сабитов, А. Ф. Баландин, В. Т. Курагалиев гэгшэд эрхим ажалай жэшээ харуулна,— гэжэ совхозой парткомой секретарь В. Д. Дугаржапов хөөрэнэ.

Ажахыда үшөө хабар байхада 90 гектарта ороoһото ургамалнуудай холисо тарингдажа, мүноо тэрэнэй ургасаар витаминтай ногооной гурил гаргажа байна. Ургасыень дүй дүршэлтэй механизатор В. В. Михайлов сабшажа хэршээд, жолоошон К. И. Стариковай автомашинаар АВМ-дэ эльгээнэ. Эдэ хоёрой ажалдаа харюусалгатайгаар хандаһанай ашаар витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэ агрегат һаатанагүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): А. Ф. Баландин ба В. Т. Курагалиев.

Е. СУРМАЧАЙ фототекст.

СИЛОСЭЭ ДАРАЖА ДҮҮРГЭЭ

«Одон» совхозой хоёрдохи отделениин шэмэтэй тэжээл нөөсэлэгшэд ажалай 10 үдэрэй туршада 3000 тоннын багтаха траншейе силосоор дүүргэбэ. Энэ шухала хэрэгтэ КСК-100 түхэлэй комбайнуудай жолоошод Ц. Ц. Цыренов, В. А. Фефилов, КПКУ түхеэрэлгэдэ хүдэлһэн Балжир Бодиев гэгшэд хубитаяа ехээр оруулаа. Мухар-Шэбэрэй автотранспортна предприятиин жолоошод эндэ һайнаар хүдэлжэ гараа. Эдэнэр зарим үдэр соо 400 тонно хүрэтэр ногооной набша намаа зөөһэн байха юм.

Д-Д. ГАРМАЕВ.

Мухар-Шэбэрэй район.

ХОРИИН РАЙОНДО

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭЭ

Эрхим амжалта туйлажа, нэгэтэ бэшэ ажахы, район соогоо түрүүлһэн суута хонишон, партиин XXVII съездын делегат Г. М. Бимбаев даалгагдаһан 60 гектар сабшалангайнгаа ургасые жэл бүхэндэ өөрынгөө хүсөөр хуряажа абадаг юм. Байгша ондошье тэрэ нүхэрнай үбһэшэдэй звено байгуулаад, тэжээл бэлэдхэхэ хаһаяа нобшоронгүй эхилһэн юм. Тиигэжэ богонихон болзор соо бүхыдөө 1115 центнер үбһэ һурилбэ.

Түрүү хонишоной мэдүүлһэнэй ёһоор байгша ондо ургасань һайн байгаа. Гектарай дунда зэргээр 18 центнер үбһэн абтаа ха юм. Ушарынь хадаа хонишод хабартаа сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргажа тараахаһаа гадна һайнаар уһалһан байна.

НОГООНОЙ УРГАСА БАЯН

Эдэ үдэрнүүдтэ Хориин районой Хүлэй совхоздо үбһэ тэжээл ехээр, шанартайгаар хуряажа абаха тэмсэл улам үргэдэнэ. Жэшээлбэл, Н. Холмогоровой хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звеногой үбһэшэд даалгагдаһан 198 гектар сабшалангайнгаа 135 гектарай ургаса хуряажа, хэдэн арбаад томо һури жэрылгэнхэй. Тодорхойлбол, 2772 центнер үбһэ һурилжэ тушааха түсэбөө 3 мянган центнертэ хүргөө юм. Звеногой гэшүүд үлэһэн 63 гектар сабшалангһаа 1000 центнерһээ бага бэшэ үбһэ хуряажа абахаар түсэблэнхэй ажаллана. Иигэжэ Николай Холмогоровой бригада ажахыдаа эгээн түрүүлэн түсэбөө үлүүлбэ.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЭРТЭ ЭХИЛҺЭНҺЭЭ...

Енгорбойн совхозой гурбадахи отделениин Нуртын комплексдо залуу эбэртэ бодо мал шахан таргалуулагдадаг юм. Мүнөө эндэ 1500 хашараг хүбшын зунай бэлшээридэ харууһалагдана. Хоног соо хашарагуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 950 граммаар нэмэхэ үүсхэл республика дотороо гаргаһан дүй дүршэлтэй малшад М. С. Самбуев, Ц. Б. Дашеев, Б. С. Бандеев болон бусад мүнөө үедэ зунай бэлшээриие зүбөөр хэрэглэхые оролдоно.

Тус комплексын зарим хүдэлмэришэд мүнөө хаһада үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ шармайн оролсонхой. Урда-Бэеын нуга сабшаланда 19 үбһэшэнтэй хамта һургуулиин һурагшад ажаллажа байна. Звеное хүтэлбэрилэгшөөр ветврач Б. Б. Бандеев томилогдонхой.

—Байгша ондо түрүүшынхеэ хахад һара урид, июлиин 3-да үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ харюусалгата хүдэлмэреэ эхилээбди. Ой модоной соорхойн, шугы бургааһа болон харгын захаар, уһа намагтай газарай ногоон сабшагдажа һурилэгдэнэ, — гэжэ Богдан Балганович хөөрэнэ.

Звеногой гэшүүдэй уридшалан түсэблэһэнэй ёһоор, тэдэнэр 170 гектар газарайнгаа ургасые энэ һарын дүүрэтэр хуряажа дүүргэхэ юм. Тиимэһээ тус коллективтэ нэмэжэ, Культбаза гэжэ газарай 90 гектар сабшалангай бүһэсөө ногоое сабшажа абахыень нэмэлтэ даабари үгтэбэ.

Урда-Бэеын үбһэшэд һүүлшын мэдээгээр, зуу гаран гектар талмайн үдхэн, үндэр ногооe гар хажуураар, тракторай косилкаар сабшан абаба. Һуришэд Ширап, Шарлай Цыбиковүүд, звеное даагша Богдан Бандеев, эдир залуушуул Аркадий Бальжанов, Доржо Нимаев, Дэлгэр Дымбрылов гэгшэд наратай сэлмэг сагые аша үрэтэйгөөр хэрэглэхые оролдоно. Эдэнэрэй табиһан арба гаран томо сомоонууд олоной нюдэ баясуулна.

Эндэ механизатор Сергей Бальжанов, малшад Светлана, Долгор-Ханда Цыбикованууд, Светлана Дымбрылова, Тамара Бальжанова, библиотекарь Туяна Жапова, Шара-Азаргын дунда һургуулиин 10-дахи класста һураха Марта Дашеева, Цыпилмаа Санжиева болон бусад оролдосо, харюусалга ехэтэйгээр, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа байнхай.

— Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгээ һаяын үдэрнүүдтэ түгэсхэхэбди,— гэжэ үбһэшэд найдамтайгаар мэдүүлнэ. — Юрэнхыдөө сабшалангай гектар бүриһөө 16—18 центнер хүрэтэр үбһэн абтана.

Звеногой үбһэшэд үглөөнэй һэрюундэ шүүдэртэй үбһэ ногоо сабшажа, наранай дээшээ хөөрэжэ, халуунаар шарахын эхиндэ урда үдэрынь унагаагдаһан ургасаяа һэлижэ хатаана. Нарата үдэрэй үдын хаһада һэлигдэһэн үбһэн һурилэгдэдэг юм.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

АЖАЛЫНЬ БҮТЭЭСЭТЭЙ

Нажарай намжаа дулаахан иимэл үдэрнүүдтэ үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ абаагүй һаа, үбэлжэлгын үедэ һүрэг малаа ондо оруулхань бэрхэтэй гэжэ мэдэһэн Хурамхаанай районой Аргатын совхозой малшад үбһэ хуряалгаа эмхитэйгээр ябуулна. Жэшээлбэл, үнинэй дүршэлтэй үхэршэн Гарма Майдарович Цыремпиловэй хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй хүсэд бэшэ оньһожоруулагдамал звеногой гэшүүд үдэр бүхэндэ нормоёо холо үлүүлжэ шалгарна. Жэшээлбэл, богонихон болзор соо эдэнэр 1500 центнерэй гушаад һури соможо, хараалагдаһан даабаряа хахадһаань үлүүлээ. Үбһэшэд илангаяа эдэ үдэрнүүдтэ эршэтэйгээр ажаллана. Ушарынь хадаа эдэнэрнай сабшалангай ногооной каротинаар элбэг байхада үбһэ ехээр сабшажа абахые оролдоо ха юм. Мүнөө эндэ бүхы тэжээлынь нэгэдэхи классай шанартайгаар бэлэдхэгдэнэ.

Звенодо хоёр трактор, элдэб машина, түхеэрэлгэтэйгээр үгтэнхэй. Үбһэшэд техникээ бүтээсэтэйгээр хүдэлгэжэ, һогооборишье үлөөнгүй сабшажа абана.

Б. БАЛЬЖИРОВ.

Шанартайгаар хуряана

Партиин обкомой Хандалгые һайшаан дэмжэжэ, урид абаһан социалис уялгаяа шэнэлһэн Яруунын районой «Победа» колхозой үбһэшэд эдэ үдэрнүүдтэ улам эршэтэйгээр ажаллана. Үдэ голой эрьедэ хабтайһан Хангирай сабшалангай ногоое оньһожоруулагдамал звено сабшажа хуряана. Тиихэдэ Маарагтын уһалагдадаг сабшаланда баһал оньһожоруулагдамал звено отогоо түхеэрэнхэй.

Байгша ондо колхозой тэжээл бэлэдхэгшэд сабшалангайнгаа ургасые һайн шанартайгаар, бухы шэмэтэ бодосуудыень хоролтодо оруулангүй хуряажа абахаар бии арга боломжоёо элсүүлэн ажаллана.

М. ДАГБАЕВА.

ТЭЖЭЭЛЭЙ ШАНАРЫНЬ БИРАГҮЙ

Байгша оной августын 7-ной байдалаар республика доторнай бүхыдөө бэлэдхэгдэһэн үбһэнэй 44 процентнь шалгагдаһан байна. Тиигэжэ шалгагдаһан тэжээлэй 50 процентнь нэгэдэхи, 26 процентнь хоёрдохи, 16 процентнь гурбадахи классай гэжэ тодорхойлогдоо. Тиихэдэ 8 процент үбһэн ямаршье класста оруулагдаагүй, муу шанартай байба. Бүхыдэнь абажа харахада, һурилэгдэһэн үбһэнэй шанар нёдондонойхиһоо үлүү һайн бэшэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Һүүлэй дүнгүүдые согсолон харахада, Ивалгын районой ажахынууд тэжээл бэлэдхэхэдээ технологиень наринаар баримталжа, шанартай тэжээл ехээр нөөсэлнэ. Тиихэдэ Тарбагатайн, Хяагтын районуудта үбһэнэй шанар шалгажа тодорхойлхо хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Энэ хугасаа соо Захааминай районой ажахынууд бүхыдөө бэлэдхэгдэһэн үбһэнэйнгөө оройдоол 19 процентыень шалгаһан байна. Тиихэдэ Загарайн, Түнхэнэй, Зэдын районуудай колхоз, совхозуудта тэжээлэй шанар шалгажа тодорхойлхо хүдэлмэри хангалтагүй ябуулагдана.

Тэжээл бэлэдхэлгын эхинһээ хойшо мүнөө хүрэтэр Баргажанай районой ажахынууд шэмэ шанартай тэжээл ехээр һурилжэ абаа. Тусхайлбал, эндэ нэгэдэхи, хоёрдохи классай үбһэн аяар 99 процент бэлэдхэгдээ. Тиихэдэ Хурамхаанай, Хориин, Тарбагатайн районуудай колхоз, совхозууд энэ үедэ үбһөө шанартайгаар хуряажа һурилһэн байна.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ сагай уларилай таарамжатай байгаашье һаань, Түнхэнэй, Захааминой, Зэдын районуудта муу шанартай үбһэн бусадһаа ехээр бэлэдхэгдээ.

Республика дотор үйлэдбэрилэгдэжэ гаргагдаһан ногооной гурилай 85 процентнь шалгагдаһан байна. Эндэ витаминтай гурилай 23 процентнь нэгэдэхи, 32 процентнь хоёрдохи, 31 процентнь гурбадахи классай гэжэ элирүүлэгдээ. Тиихэдэ 14 процент тэжээлынь муу шанартай гэжэ тодорхойлогдоһон байна. Бүхы дээрээ республикын ажахынуудта үйлэдбэрилэгдэһэн ногооной гурилай шанар нёдондонойхиһоо бага зэргэ дээшэ байна.

Үнгэрһэн хугасаа соо Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Хойто-Байгалай, Баунтын районуудай ажахынуудта үйлэдбэрилэгдэһэн витаминтай ногооной гурил бүхыдөө шалгагдаһан байна. Тиихэдэ Яруунын, Кабанскын, Прибайкалиин, Сэлэнгын районуудай ажахынуудта бүхыдөө бэлэдхэгдэһэн тэжээлэйнь 90 гаран процентнь шалгагдаһан байна. Энэ үедэ Тарбагатайн, Захааминай, Бэшүүрэй районуудта үйлэдбэрилжэ гаргагдаһан гурилайнь хахадынь лэ шалгагдаа.

Һаяын мэдээгээр, Хэжэнгын районой ажахынуудта нэгэдэхи, хоёрдохи классай ногооной гурил 91 процент бэлэдхэгдээ. Тиихэдэ Ивалгын районда бэлэдхэгдэһэн иимэ тэжээлынь 87 процент болоһон байна. Ногооной гурил гаргаха технологи будүүлигээр хазагайруулһан Сэлэнгын районда муу шанартай ногооной гурил 25 процент сугларанхай. Тиихэдэ Хяагтын, Бэшүүрэй, Зэдын, Тарбагатайн районуудта муу шанартай тэжээл ехэ гэжэ элирүүлэгдэһэн байна.

Дарагдаһан сенажай 31 процентнь шалгагдажа, бэлэдхэгдэһэн тэжээлэй 43 процентнь нэгэдэхи, 36 процентнь хоёрдохи, 15 процентнь гурбадахи классай байба. Тиихэдэ 6 процент сенаж муу шанартай гэжэ элирүүлэгдээ.

Энэ хугасаа соо траншейдэ дарагдаһан силосэй 44 процентнь лабораторидо шалгагдаа. Тиигэжэ энэ тэжээлэй 65 процентнь нэгэдэхи, 25 процентнь хоёрдохи, 10 процентнь гурбадахи классай шанартай байба. Бүхы дээрээ силосэй шанар нёдондонойхиһоо һайн гээд тэмдэглэлтэй.

Үнгэрһэн долоон хоногой туршада Зэдын, Захааминай, Түнхэнэй, Баргажанай, Хориин районуудай ажахынуудта дарагдаһан сенаж, силосэй нэгэшье тонноонь шалгагдаагүй байха юм. Энэ үедэ Бэшүүрэй, Загарайн, Хэжэнгын, Сэлэнгын районуудта силос, Ивалгын, Кабанскын, Хяагтын, Тарбагатайн районуудта сенаж һайн шанартайгаар дарагдаа.

Һүүлэй дүнгүүдые зэргэсүүлэн харахада Захааминай, Зэдын, Түнхэнэй, Загарайн районой совет, партийна, хүдөө ажахын органууд ажахынуудай ямар шанартайгаар тэжээл бэлэдхэжэ байһанаарнь һонирхоногүй.

Республика доторнай бии байһан 166 экспресс-лабораториин 146-ниинь хүдэлгэгдэнэ. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд 20 экспресс-лабораториёо мүнөөешье хүдэлгөөгүй орхижорхёо. Бэшүүрэй районда 13 лабораториин миил 9-ниинь, Тарбагатайн районда 9-нэй зургааниинь, Загарайн районда 8 экспресс-лабораториин 5-ниинь хүдэлгэгдэнэ. Тайлсын совхоздо лабораторидо хүдэлхэ хүниие олоогүй дээрэһээ экспресс-лабораториёо августын хахадта гэхэ гү, али үбһэ хуряалгын дүүрэһэн хойно хүдэлгэхөөр хараална. Загарайн районой «Дружба» совхоздо лаборантаар тусхай курсада һураагүй хүниие табиһан байна. Тэрэнь тэжээлэй шанар хуурмагаар шалгажа, ехэ хохидол ушаруулан алдаа. Зүгөөр эндэ манай станциин хүдэлмэрилэгшэд хоёрдохиёо шалгалта үнгэргэжэ, дутагдалынь усадхаа. Энэ ажахыда шалгалта, хиналтын һула байһан дээрэһээ 400 тонно сенаж халажа бурьтаа. Тиихэдэ нэгэ траншей тэжээл гурбан үдэрэй туршада хушагдаагүй байгаа.

Зэдын районой «Коммунизм» колхоздо лаборантын амаралтада байһан дээрэһээнь экспресс-лабораторинь хүдэлгэгдөөгүй. Хэжэнгын районой Ушхайтын совхоздо лаборантаар ажаллаха хүн һургагдаагүй. Хяагтын районой Улаадын, Ехэ Нугын, Хориин районой Хүрбын, Анаагай, Үдын совхозуудта иимэрхүү дутагдалнууд дабтагдана.

Урданайнгаа хуушан аргаар үбһэ тэжээл бэлэдхэхэдэ шанарынь эрид доошолдог байна. Түрүү технологёор бэлэдхэгдэһэн тэжээлэй килограмм бүхэндэ 64 грамм протеин, 40 миллиграмм каротинтай байдаг. Зүгөөр Буряад ороноймнай ажахынууд юрын аргаар үбһэ бэлэдхэхэдээ яһала шанартай тэжээл абадаг юм. Тусхайлбал, килограмм үбһэн бүхэндэ 53 грамм протеин, 24 миллиграмм каротин бии байдаг.

Бэлэдхэгдэһэн тэжээлээ муугаар хадагалхада шанарынь эрид доошолно. Һайнаар нюруулагдаагүй һуриин хуурай бодос 15-һаа 32 процент хүрэтэр хороно. Харин үбһэ сарай доро гү, али т...г болгон багсалжа уяад хадагалхада, шэмэ шанарынь гээлтэ хоролтодо ехээр ороногүй. Тиимэһээ үбһэнэй сарай бариха гээшэ мүнөө тон шухала болонхой.

С. БЕКЕТОВ.

Мүнөөдэр — Барилгашанай үдэр

ҮНДЭР БҮТЭЭСЭ ТУЙЛАХА

Ороной саашанхи хүгжэлтын Гол шэглэлнүүд дотор иигэжэ заагданхай: «Капитальна барилгын гол зорилгонь хадаа ниитын үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ ба социальна зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хэрэгтэй арадай ажахын гол фонднуудые байгуулга, түргэнөөр шэнэдхэлгэ мүн болоно».

Хурдадхалгын хараа шэглэлтэй зохилдуулан, барилгын һалбарида урагшаа хүгжэлтын эрид хубилалтануудые хэхэ саг ерээ. Манай Главбурятстройн коллектив барилгын үйлэдбэриин эмхидхэлые нарижуулан һайжаруулхаар, кадрнуудые тогтонижоруулхаар ямар хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотойб гэһэн үргэн зүбшэн хэлсэлгэ, хөөрэлдөө хэжэ, холын хараата зорилгонуудые тодорхойлоо. Олон коллективүүд барилга аали удаанаар, нобшоор ябуулна, саг болзортонь ашаглалгада тушаанагүй гэһэн тобшолол тон зүб. Мүнөө Белоруссиин барилгын түрүү эмхинүүдэй онол аргануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхээр бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдана. Уданшьегүй Белоруссиин түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар зональна зүблөөн Улаан-Үдэдэмнай нээгдэжэ, түрүү дүй дүршэл халан абахаар хэшээлнүүд үнгэргэгдэхэ юм. Энэ хэрэг бага зэргэ удааруулагдажа байнхай. Эрдэм-техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн, барилгые бүхыдэнь хямдаруулха, объектнүүдтэ тодо сэн тогтоохо, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхиень бадаруулха, алмалта гуримшуулха. гэхэһээ эхилээд гол асуудалнуудые шиидхэлгэдэ шухала арга нүхэсэл болохо байна.

Бии байгаа предприятинуудые һэльбэн шэнэдхэлгэ болон техническэ талаар зэбсэгжүүлгэ түрүүшын ээлжээндэ табигдаха ёһотой гэжэ партиин XXVII съезд дээрэ тодорхойлогдоо һэн. Уламжалан, машина бүтээлгын комплекснүүдые, онсолбол, «Теплоприбор», «Электромашина» заводуудые, «Бурятфермmаш» нэгэдэлые үргэдхэлгэ түргэдхэхөөр хараалагдаа. Селенгинскын ЦКК-да уһанай нөөсэ хамгаалгын объектнүүдые, Улаан-Үдэ хотын сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые, нарин сэмбын комбинадай сэбэрлэлгын урда тээхи түхеэрэлгэнүүдэй байгуулга нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ барилгашад хүсэеэ зорюулха юм. «Жилгражданстрой» трестын өөһэдынь бааза, Октябрьска райондохи нарайлалгын байшан мүн лэ гол объектнүүдэй тоодо ороно.

Байгша оной түрүүшын хахадта нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээн 18 процентээр дээшэлээ, өөрынь үнэ сэн нилээд хямдаруулагдаа. Хүдэлмэрилдэг хүн бүхэнэй ажалай бүтээсын дүнгүүд дээшэлээ. Түсэбэй ёһоор үнгэрһэн зургаан һарын туршада барилгашан бүхэн 5034 түхэригэй ажалай бүтээсэ туйлаха байһан һаа, энэнь дунда зэргээр 5209 түхэригтэ хүргэгдөө. Гэр барилгын комбинадта, «Спецстроймеханизация» трестдэ, Селенгинск поселогтохи 8-дахи СМУ-да эдэ дүнгүүд илангаяа һайн гээд хэлэлтэй.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын хахад жэлэй түсэб, уялгануудые урагшатай дүүргэһэн участок болон бригаданууды нэрлэмээр. «Жилгражданстрой» трестын А. И. Ширяевай, А. А. Троицкиин, үйлэдбэриин «Буржелезобетон» нэгэдэлэй П. Д. Худяковой, 8-дахи СМУ-гай А. И. Лоскутниковай, Главбурятстройн автобазын Н. С. Ереминой болон бусад олоной ударидадаг участогууд мэргэжэлэйнгээ һайндэрые эрхим амжалтануудтайгаар угтаба. «Жилгражданстрой» трестын хоорондоо мүрысэдэг В. А. Находкиной В. К. Рубцовой хоёр бригада 1936 оной туршада 1 миллион түхэригэй хүдэлмэри хэхэ гэһэн үндэр уялга абаад, хахад жэлэй дүнгөөр энээнээ үлүүлэн бэелүүлээд байна. Эдэнэр арбан хоёрдохи табан жэлые дүрбэн жэл соо түгэсхэхэ үүсхэл гаргаа.

Эндэ П. П. Григорьевой толгойлдог бригада барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб 192, ажалай бүтээсын талаар даабаряа 117,3 процент дүүргээ. 8-дахи СМУ-гай Е. С. Ануфриевай хүтэлбэрилдэг комплексно бригада гүрэнэй түсэб 141,3 процент, ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 139,2 процент бэелүүлжэ амжаа.

Главбурятстройн автобазын Ф. С. Чебунинай, Г. П. Коротковой, Г. П. Грязевай толгойлдог бригаданууд үрэ бүтээсэтэ ажалаараа шалгараа. Гэр барилгын комбинадта эхинһээнь эсэс хүрэтэрнь хүдэлмэреэ хэхээр подрядта ороһон В. Г. Малышевскиин, В. И. Трескинэй бригаданууд түрүү онол аргын һайн талын нүлөөе бодотоор ойлгонхой юм.

Үйлэдбэриие һэльбэн шэнэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Гэр барилгын комбинадай гол хүсэнэй гүйсэд ашаглагдажа эхилхэдэ, жэлдээ 150 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай томо панельна гэрнүүд бодхоогдодог болохо. Мүнөө эндэхи перлитнэ цех техническэ талаар зэбсэгжүүлэгдэжэ эхилээ. Уламжалан, томо панельна гэрнүүдые барилгын шанар эрид дээшэлхэ жэшээтэй. «Буржелезобетон» нэгэдэлэй түмэр бетон хэрэгсэлнүүдэй завод нилээд үргэдхэгдэхэ юм. Барилгада хэрэгтэй шэнэ, һайн шанартай материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргахын тула «Буржелезобетон» нэгэдэлэй цехүүдтэ оньһон шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байнхай. Эндэ хүнгэн бетонно зүйлнүүдые үйлэдбэрилгые эхилхын тула шэнэ заводой барилга хараалагдана. Вахмистрово карьерэй жэжэдхэн бутаргадаг, илгадаг хүсые охэдхэхэ зорилго табигдана. Барилгын үйлэдбэриие саашадань индустриализацилгые бэелүүлхэдээ, Түгнын шулуун нүүрһэнэй уурхайн барилгада хүдэлдэг 28-дахи ПМК-гай баазые байгуулгада онсо анхархабди.

Алмалта, арьбалалтын ашаар экономическа ургалта туйлаха гэһэн зорилгын табигдаад байхада, «Нөөсэнүүдые арьбалха» гэһэн тусхай зорилгото программа зохёон табилгада хабаадалсанабди. Гол түлэб цемент алмаха талаар ямар арга нөөсэнүүд республикын томо предприятинуудта бии гээшэб гэжэ элирүүлхэ, тобшолхо зэргэтэйбди. Жэшээлхэдэ, «Нижнеангарсктрансстрой» трест, Тимлюйн асбо-цементнэ зүйлнүүдэй завод энэ программаар хараалһан хэмжээ ябуулгануудаа манда дамжуулнхай. Хамта дээрээ 22 предприятиин дүй дүршэлые нэгэдүүлэн согсолжо, энэ хүдэлмэриеэ байгша оной сентябрь һара хүрэтэр түгэсхэхэ даабаритайбди.

Һайн талын хубилалтанууд ажал хүдэлмэридэмнай бии байбашье, шиидхэгдээгүй асуудалнууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд үшөөл бии. Промышленна предприятинуудай, онсолбол, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй, үйлэдбэриин-технологическа комплектациин управлениин хүдэлмэри һайжаруулжа, барилгын материально-техническэ бааза бэхижүүлхэ шухала. Энээнгүйгөөр саашанхи хүгжэлтэмнай туйлагдашагүй юм. Хэрбээ цемент болон хирписээр хангасын зарим тэды һайжараа һаань, 0,4 сериин түмэр бетон хэрэгсэлнүүд, модоор бүтээгдэһэн зүйлнүүд урдынхяараа дуталдаһаар. Уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэри һэргээхэ, техническэ ашаг үрэтэй дурадхалнуудта «ногоон харгы» нээхэ хэрэгтэй. Түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлэн тарааха, хамтын подряд үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хүдэлмэреэ шангадхахаар болоо. Баян ёһо заншалтай, тогтониженги, эбтэй эетэй коллективүүдые бии болгохын тула барилгашадай ажаллаха, ажаһууха эрхэ байдалые һайжаруулха, нэрэ хүндыень үргэхэ зэргэтэйбди.

Э. АЛЕКСЕЕВ,
Главбурятстройн начальнигай орлогшо.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ

У К А З

СССР-эй ЭД ХЭРЭГЛЭГШЭДЭЙ КООП... НҮҮДЭЙ, ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ... ДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-... МЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШ... ДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГН...

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабар... социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ туй... дайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-һээ
ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН О...

Ринчинов Василий Лыктыповичые — ... союзай автомагазинай жолоошон.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ О...

Жилина Тамара Николаевнае — эд х... майска бүлгэмэй магазинай наймаала... район.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААН...

Рябова Варвара Степановнае — Зэды... хилээмэнэй заводой хилээмэ баридаг ...
Сажнев Сергей Григорьевичые — Б... зай заһабарилга-хабсаралгын комбинад...

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» О...

Зверькова Галина Иннокентьевнае ... потребсоюзай магазинай ахалагша на...
Маслов Иннокентий Андреевичые ... союзай Кабанскын зверопромхозой ...
Савельева Агафья Павловнае — Бэ... юзай хилээмэнэй комбинадай хилээмэ ...
Савинова Цырема Едошкиевнае — Б... зай Улаан-Үдын худалдаа наймаанай ... складые даагша.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН II ША...

Дроздовский Геннадий Яковлевичые ... союзай автобазын автомобилиин жоло...

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ША...

Гракобой Валентина Владимировнае ... Загастайн бүлгэмэй магазинай ахалагш... лэнгын район.
Чепурных Татьяна Павловнае — Бур... зай Прибайкалиин зверопромхозой ан ...

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ...

Вершинина Раиса Сергеевнае — Бур... худалдаа наймаанай районууд хоорон... складые даагша.
Клоков Евгений Александровичые ... союзай Прибайкалиин зверопромхоз...
Пергачевский Михаил Гавриловичые ... Хяагтын районно бүлгэмэй автомобили...
Салимов Исай Иосифовичые — Бур... заһабарилга-хабсаралгын комбинадай ... гын машинист.
Санжинова Капитолина Андрияновн... райпотребсоюзай Заготконторын скла...
Федотова Ульяна Петровнае — эд ... гатайн районно бүлгэмэй ахалагша то...

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨ...

Ажанова Надежда Аюшеевнае — эд ... ветскэ районно бүлгэмэй магазинай а...
Кравцова Зинаида Захаровнае — Му... ребсоюзай магазинай наймаалагша.
Лизунова Екатерина Ефимовнае — Б... союзай хилээмэнэй комбинадай ахамад...
Солдатова Ирина Николаевнае — эд... гарайн районно бүлгэмэй столовын эд...
Цоктоева Мария Доржиевнае — Сэ... юзай хилээмэнэй пекарниин хилээмэ ...
Щербакова Татьяна Николаевнае — ... унтын районно бүлгэмэй магазинай н...

СССР-эй Верховно Со...
Түрүүлэ...

СССР-эй Верховно Со...
Секретарь Т...

Москва, Кремль.
1986 оной июлиин 16.

АРБАН ЖЭЛЭЙНЬ ОЙГООР АМАРШАЛАЯ

—ФОТОРЕПОРТАЖ—

Хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг «Татарский Ключ» поселогой үйлсэ гудамжые шэмэглэн бодоһон шэнэ гэрые һайхашаан харанабди. Эндэ карьерэй бэшэ, харин 136-дахи ПМК-гай барилгашад нүүжэ орохонь. Өөһэдын хүсөөр, оролдосотой нэринээр баригдаһан гэрэй газаа хүн зон олон. Һаналаа хубаалдалга, зүбшэн хэлсэлгэ зүйтэйл ха. Шагнаарханабди: эндэ ПМК-гай байгуулагдаһан үдэрһөө хүдэлдэг бүлэнүүдһээ эхилээд хэдэн һарын туршада ажаллажа байһан электрик К. В. Андросов, Н. П. Бартулей гэгшэд оролсоно.

— Ямар түргэн квартира үгэнэт? Найдамтай хүнүүд гү? — гэжэ колонныи начальник А. С. Семеновһоо асуунабди.

— Кадрнууд дуталдана. Теэд хүнүүдтэ найдаагүйдөө яалтайб? Хүнүүдые тогтонижуулхын тула баһал оролдохо хэрэгтэй, — гэжэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Мүнөө жэл манда юрын жэл бэшэ юм. Колоннымнай бии болгогдоһоор 10 жэлэй ой гүйсэбэ. Ажалша коллективэй ёһотойл һайндэр...

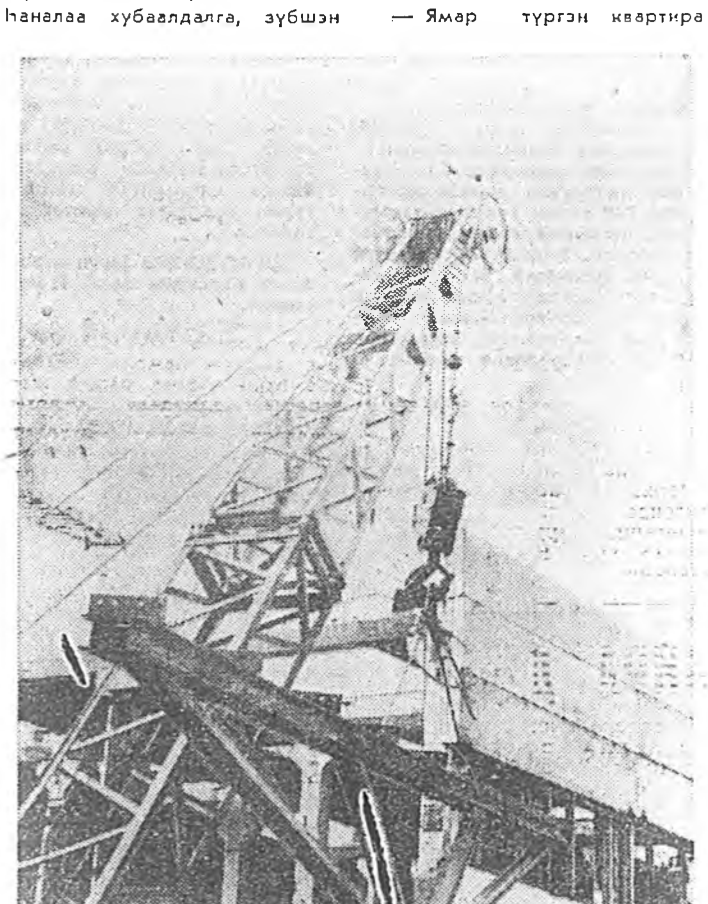

Главбурятстройн 136-дахи ПМК-гай коллектив арбан жэлэй туршада Загарайн район дотор барюубшатай томо барилгануудые хэһэн байна. Тодорхойлбол, Шэнэ Бэрээнэй авто-заһабарилгын заводой захиргаанай - ажаһуудалай байшан, сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд, хэб даралгын, шэрэ бэлэдхэлгын цехүүд эдэнэй хүсөөр һэльбэн шэнэлэгдээ, байрын гэрнүүд баригдаа. Элхи һууринда 280 һуурitай хүүгэдэй саад, 32 квартиратай гэр, Татарский Ключ поселогто соёлой байшан, гурбан дабхар гэрнүүдтэй квартал ербын бодоо. Шэнэ Элхидэ, районой түб Загарайда барилгашадай өөһэд тухайгаа дурасхаал болгон орхиһон объектнүүдынь олон. Колоннынхид ороной саашанхи хүгжэлтын Гол шэглэлнүүд дотор заагдаһан Түгнын шулуун нүүрһэнэй уурхайн барилгада хабаадахаар уялгалагданхай. ПМК-гай уурхайдахи участогые Б. Р. Сунграпов хүтэлбэрилнэ. Юрэнхыдөө, бүхы колоннын жэлэй туршада хэхэ хүдэлмэриин тон хахадынь эдэнэрэй «зэмэ» дээрэ буунхай.

— Уурхайн дэргэдэ социально-ажаһуудалай объектнүүдые барябди. Ерээдүйдэ сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд, экскаваторнуудай талмай, нефтепродуктнуудай склад хараалагданхай. 1988 оной һүүл болотор эдэ бүгэдэ ашаглалгада тушаагдаха ёһотой. Мүнөө уурхайн дирекциин бааза Шабарта баринабди, — гэжэ нүхэр Сунграповтай уулзахадамнай хөөрөө һэн.

Арадай ажахын тон шухала барилгада хабаатай коллективэй арбан жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байхадань, ажалай түрүүшүүлые дурдаагүйдэ аргагүй. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй уялга даабаринуудые амжалтатай дүүргэһэнэй түлөө штукатур-шэрдэгшэ В. М. Никитина «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаба. Ажалай Алдар Солын III шатын орденто А. В. Митрошинатай уулзахадамнай, Александр хүбүүнтэеэ танилсуулба. Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшые тодоруулхаар конкурсдо А. Митрошин жэншэдгүй илажа гарадаг заншалтай. Хана шэрдэжэ байхынь харахада, гарнуудайнь хүдэлсын хүнгэн, ульгам, эршэтэй гээшэнь! Уваровтанай бүлэ дурдагдаба. Өөрөө В. Г. Уваров прораб-бригадир тушаалтай. Хоёр тушаал иигэжэ абан хүдэлхэ гээшэ туршалга мэтээр анхан түрүүн хараалагдаһан юм. — «Хэрэгтэй хадань саашадааше дабхар тушаалтайгаар хүдэлхэ хүн бээзэб», — гэжэ тэрэ һахалаа эмирэн энеэбхилнэ. Һаһанайнь хани Р. А. Уварова гэр доторой хүдэлмэри ябуулагшадай бригадир юм. Тэрэ соморхон даруу хүн байба.

Залуу мэргэжэлтэдэй дунда гэр бүлөөрөө хүдэлэгшэд олон. Лена Пушкарева Петр Немчиков хоёр, Максим, Валентина Лобсоновтон, үйлэдбэриин-техническэ таһагай инженер Б. А. Паршина ба колоннын начальнигай орлогшо В. В. Паршин, мүн диспетчерээр; хүдэлмэришэнөөр хүдэлдэг үбгэ, һамган Лесковтон дурдагдаба. Һурган хүмүүжүүлгын, һайн талын үльгэр жэшээтэй нүлөөн ехэ ха юм. Нютагай һургуулитай харилсаае дурдалтай. 8—10-дахи классуудай һурагшад шулуушадай, хабсаргагшадай, штукатур-шэрдэгшэдэй мэргэжэл шудалжа, үйлэдбэриин практика ажалша коллективтэ гарадаг юм. Байгша оной хахад жэлэй түсэб урагшатай һайнаар дүүргэһэн коллективүүд соохоо В. Ф. Ольховой ударидадаг модошо дархашуул бетонщигуудай бригада нэрлэгдээ һэн. Һая В. Ф. Ольховой хүбүүе ВСТИ-гэй барилгын факультедтэ ороходо зуршалгатайгаар ПМК-гайхид эльгээбэ. Уг залгамжуулга үргэлжэлүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ хүтэлбэрилэгшэд дэмы бэшэ бодомжолдог юм.

Александр Сергеевичэй хэдэн объектнүүдээр ябажа харуулха зууранъ колоннын коллективтэ. һайн талын хубилалтанууд болоно гэжэ ойлгохоор һэн. Бага оньһожоруулгын зүйлнүүд урданайхиһаа олоор хэрэглэгдэдэг болоо, барилгые бүхыдэнь хямдаруулхаар хэмжээнүүд абтана. Штукатур-шэрдэлгын, бетонно хүдэлмэринүүдтэ тусхай станцинуудһаа гадна бусад оньһон түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэнэ. Энээнэй үрэ дүн эли. 1986 оной түрүүшын хахад жэлдэ коллективтэ ажалай бүтээсын талаар ургалта хангагдажа, 112,2 процентдэ хүргэгдэһэн бейна.

Мүнөө үедэ Түгнын уурхайдахи объектнүүдһээ гадна ПМК-гай эгээл шухаг барилгануудай тоодо «Татарский Ключ» карьероуправлениин захилаар хабсаргагдажа байһан туршалгын-промышленна түхеэрэлгэ ороно. Түхеэрэлгэ гэжэ юрын нэрэтэй энэ барилга түмэр хэрэгсэлнүүдые хабсаргагдаһан мантан томо цех болон склад болохо юм. Ашаглалгада тушаагдахадань, карьерэйхид шэрэдэ нэмэжэ боломоор микрокальциты гэһэн шэнэ продукци үйлэдбэрилжэ эхилхэ.

— Үнинэй барилгануудаа түгэсхөөбди. Саашадаа үе сагай эрилтээр хүсэеэ олон тээгүүр тараангүй хүдэлхэбди. Мүнөө дээрээ табан захилшадтай холбоотойбди, — гэжэ ПМК-гай начальник хөөрөөгөө түгэсхөө бэлэй.

Хүдөөдэхи барилгые дам саашадань хүгжөөхэ, нарижуулан һайжаруулхын түлөө шэнэ хараа шэглэлтэйгээр хүдэлжэ байһан ПМК-гай зарим объектнүүдээр ябаһанай удаа бусалгынгаа замда үнөөхи шэнэ гэрээ алаглан харабабди. Хүнүүдэй тоо үсөөрөөгүй, шэнэ гэртэ нүүжэ орогшодые амаршалагшад нэмэжэл, ерээжэл байгаа һэн.

Г. ДАШЕЕВА,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Карьерэй дэргэдэхи туршалгын-үйлэдбэриин түхеэрэлгэ бодхоогдоно. 2. Хабсаргагша Константин Быпальцев.

Ж. ХАЛБАЗЫКОВЭЙ
фото зурагууд.

Совет орон дотор

«ЭЛЕКТРОННО ТҮЛИГШЭ»

Ашаглалгада абтаһан халуун уһаар хангаха АСУ-гай нэгэдэхи түбэй пункт Ленинградай байрын шэнэ районие хангалтые һайнаар гүйсэдхэнэ. Сагай байдалые хараада абан, түлишын нөөсэнүүдые автоматика гамтайгаар хэрэглэнэ. Түлилгын шэнэ сезондо бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ тэрэ хабаадажа эхилэнхэй.

Ленинградай экономикые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гэһэн программатай зохилдуулан, АСУ-гай «Тепло» түхеэрэлгэ байгуулгахадаа — городой ажахын энэ һалбарида электронико нэбтэрүүлгэ болоно. Энэ электронно «түлигшэ» микрорайоной олон дабхар гэрнүүдтэ дулаа үгэлгые нэгэ доро шалгажа, хинажа байха аргатай. Хүн имагтал приборнуудые шалгажа байха юм. Энэ түхеэрэлгын туршалгын дүй дүршэл үнгэ-
рэгшэ ...
тайгаар ...
һанай ...
шые 3 ...

СТАВР...
ряашад ...
Тэдэ т...
жэлэй ...
үлүүлэн ...
жа эхи...
эхилһээ...
хозууд ...
пунктну...
1.920 т...
оруулаа...

Ставр...
ехэ тар...
ска рай...
хубитая...
до — 15...
тэй хам...
ниисэ ...
сэтэй ...
байха ...
агроном...
онол ар...
зорто ...
иимэ ...

Новос...
новско р...
хозууд ...
бүхэнде...
һоо дээ...

ШЭНЭ АРГЫН АШААР

Оньһожоруулагдамал 142-дохи колоннын хүдэлмэришэд БАМ-ай барилгада тон эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үдэр бүри эгээл һайн үрэ дүн туйлаха гэжэ эрмэлзэдэг юм. Тус коллектив 72 процент ажалаа бригадна подрядай гуримаар хэжэ, оньһон техникээ гурбан халаанай туршада ашаглана. Һайн бэлэдхэлтэй, дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд харюусалгатай участогуудта табигдана.

И. К. Поповой хүтэлбэрилдэг бригада даабарияа 125—130 процент дүүргэдэг заншалтай болонхой. Энэ бригадын гэшүүд бүхы ажалаа бригадна подрядай гуримаар хэдэг юм. Эдээнэй дүй дүршэл халан абаһан бэшэшье олон хүдэлмэришэд үндэр бүтээсэтэй ажалаараа шалгарна. Колоннын коллектив шэнэлэн хубилгалгые түргэнөөр бэелүүлхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажалаа эмхидхэнэ. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ үйлэдбэридэ зоримгойгоор нэбтэрүүлэгдэнэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэнэ.

Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабариие эдэнэр 107,5 процент дүүргэжэ, ажалай бүтээсые 11 процент дээшэлүүлбэ. КПСС-эй Северобайкальскын горком эдэ бүхы туйлалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг барюулаа юм. Тус коллектив июлиин даабари 110 процент дүүргэбэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШЭЛ

УРГАСА ҮРЭҺЭНҺӨӨ ЭХИТЭЙ

Иигээд удахагүй июль һара барагдажа, ороохото болон тэжээлэй ургамалнуудые, хартаабха хуряаха хаһамнай орожо ерэхэнь. Энэ харюусалгатай хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, ороохото, ороохото-бобово ургамалнуудай, хартаабхын, олон жэлэй ногооной үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хааха гээшэ КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байһан үрэ дүн болохо байна бшуу. Иигэжэ үрэһэ хүрэнгэ хадагалалгаяа зүбөөр эрхилбэл, бидэ гүрэн түрэеэ бата найдамтай эдеэ хоолой зүйлөөр, түүхэй эд хэрэгсэлээ хангаха аргатай болохобди.

Республикымнай гаряашад энэ талаар ехэхэн ажал ябуулжа байнхай. Агропромышленна комплексын бүхы хүдэлмэрилэгшэд тогтууритай баян ургаса ургуулжа абахын тула нилээд оролдолго гаргана. Нэн түрүүн тэдэнэр һайн шанартай, эрхим сортын үрэһэндэ онсо анхарал хандуулна.

1986 оной хабарай тарилгада ямар шанартай үрэһэ хүрэнгэ хэрэглэгдээб? Республикын ажахынуудай агрономууд баян ургаса, үрэһэ ургуулжа абахын тула мүнөө ямар ажал хэхэ ёһотойб?

Эдэ асуудалнуудта харюусахын тула нэн түрүүн үрэһэнэй шанар дээрэ тогтохо хүсэлэнтэйб. Республика дотор байгша ондо нёдондонойхидо орходоо таригдаһан үрэһэнэй шанарынь дээшэ гэхэ гү, али бүхы таригдаһан хүрэнгын 85 процентнь, тарилгын шанарта хүргэгдэһэн байгаа.

Республикын 17 районой юһэн районой колхоз, совхозууд һайн шанартай үрэһэ хэрэглээ. Бэшүүрэй районой ажахынуудай 96 процент, Хурамхаанай, Хяагтын, Баргажанай, Ивалгын районуудай 92—94, Тарбагатайн, Зэдын районуудай 89—90 процент үрэһэниинь тарилгын шанарта хүргэгдэһэн байба. Дээрэ дурсагдагша районуудай ажахынуудта таригдаһан 1-дэхи, 2-дохи классай шанартай үрэһэниинь 40—67 процент эзэлһэн байха юм.

Үрэһэ үйлэдбэрилгэдэ шэнэ һайн сортын хүрэнгэ ехээр хэрэглэдэг, агротехникыень зүбөөр сахидаг, үрэһэнэй участогуудта онсо анхарал хандуулдаг, ургаса хуряалгатаяа хамта хүрэнгэеэ сэбэрлэжэ хаадаг, үрэһэ сэбэрлэдэг машина, техникээ ашаг үрэтэйгөөр ашаглажа шададаг ажахынуудта хүрэнгын шанарынь хододоо һайн байдаг гээшэ.

Бэшүүрэй районой 15 ажахын юһэниинь, Зэдын районой 14 ажахын найманиинь, Хяагтын районой 12 ажахын табаниинь тарилгада эрхим сортын үрэһэ хэрэглээ. Иимэ амжалтатай колхоз, совхозууд яһала олон. Хориин районой Дээдэ-Тайлсын, Хүлэй, Үдын совхозуудай, Бэшүүрэй районой Охин-Булагай совхозой, Зэдын районой «60 лет Октября» колхозой бүхы үрэһэниинь 1-дэхи, 2-дохи классай шанартай байгаа. Үрэһэ үйлэдбэрилгээ һайнаар ябуулжа байһан ажахынуудай тоодо: Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Рассвет», «Дружба», Калининай нэрэмжэтэ колхозууд, Охин-Булагай, Хёлгын совхозууд, Баргажанай районой Уланай, Хилгана колхозууд, Зэдын районой Ленинэй нэрэмжэтэ, «60 лет Октября» колхозууд, Оёорой совхоз, Хяагтын районой «Родина», Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозууд, Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра» колхозууд ороно.

Гэхэтэй хамта таригдаһан үрэһэнэй шанарыень шалгахада, Хэжэнгын, Кабанскын, Сэлэнгын, Загарайн районуудай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ба мэргэжэлтэдэй үрэһэ хүрэнгэдэ анхаралаа һулаар хандуулдагынь элирнэ. Эдэ районуудта таригдаһан бүхы хүрэнгын 47—76 процентнь тарилгын шанарта хүргэгдэһэн, харин нэгэдэхи классай үрэһэниинь оройдоол 5 процент байшоо.

Республика дотор аяар 16 процент хүрэтэр шанар муутай үрэһэ хүрэнгэ хэрэглэгдээ. Илангаяа Кабанскын, Түнхэнэй, Хэжэнгын, Прибайкалиин районуудай ажахынуудта муу шанартай үрэһэн таригдаа. Эдэ районуудай диилэнхи ажахынууд ороохото ургамалнуудые ургуулхадаа, агротехникыень нариннаар баримталаагүй дээрэһээнь эндэхи таряалангуудынь овсюг үбһэндэ, сагаан хэлаахайда дарагдашоо.

Үрэһэн юундэ сэбэрэй талаар тарилгын шанарта хүргэгдэнэгүйб гэхэдэ, бэлээр илгагдажа үгэдэггүй ургамалнуудай үрэһэнтэй худхаршаһан байна. Жэшээлхэдэ, үрэһэнэй шэниисэ хара таряанай, ешмээнэй хүрэнгэтэй ниилэшэһэн байдаг. Энээниие хайшан гээд илгахабши? Ушар иимэһээ ажахынуудай агрономууд элдэб янзын ургамалнуудай ургаса хуряахадаа, комбайнуудыень сэбэрлүүлхэ уялгатай. Мүн лэ үрэһэ сэбэрлэдэг, хатаадаг, илгадаг ЗАВ болон КЗС түхэлэй машинануудаа баһал арилгаха ёһотой болоно.

1987 оной ургасада 218 мянган гектар дээрэ ороохото, ороохото-бобово ургамалнуудай үрэһэн ургуулагдахаар таригданхай. Эндэ холын хараатай, шэнэ, районировалагдаһан эрхим сортын үрэһэн ургуулагдаха юм. РАПО-нуудай захиралтын ёһоор үрэһэнэй участок бүхэн ургамалнуудай янза янзаар амяарлагдажа таһалагдаһан, тусхай бишыхан хабтагай дээрэ хэдыдэхи полиин бэ, ямар участогһааб, хэды талмай газартайб, сортнь, урда жэлдэ эндэнь юун таригдаһан байгааб, хэзээ таригадаб гэһэн агрономой гар табилгатай иимэ саарһан наагдаха ушартай. Хэжэнгын, Кабанскын, Прибайкалиин болон бусад районуудай зарим ажахынуудай агрономууд энэ шухала хэрэгые тоодоггүй. Харин энэнь агрономой нэрэ хүндын хэрэг мүн. Хэрбээ үрэһээ һайнаар харууһалаад, ургуулаад байгаа һаа, ерэхэ жэлдэ бүри ехэ талмай дээрэ эршэмтэй түрүү технологи хэрэглэхэ аргатай болохо ха юмбибди.

Хүдөө ажахын ургамалнуудай үрэһэ үйлэдбэрилгые һайжаруулха хэрэгтэ ажахынуудай материально-техническэ бааза онсо һуури эзэлхэ байна. Мүнөө хаа хаанагүй хуушан складуудаа, ороохоной талмайнуудые һэльбэн шэнэлхэ болоно, ороохо таряа сэбэрлэхэ, хатааха техникээ бэлдэхэ хэрэгтэй. Гэхэтэй хамта олохон колхоз, совхозууд складуудаа, машина, техникээ бэлдэхэ хүдэлмэреэ ехэл унжагайруулна. Үрэһэ хадагалха 351 складай оройдоол гушан дүрбэниинь бэлэн гэжэ тоогой. Ороохо сэбэрлэжэ хатааха 39 комплексын 33 процентнь, ЗАВ түхэлэй 63 түхеэрэлгын 12 процентнь заһабарилагданхай байна. Орёо оньһон машинанууд удаан бэлэн болгогдоно.

Бии байһан бүхы машина, техникээ зүбөөр хэрэглэжэ шадаа һаа, бидэ үрэһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэреэ ажалай 20—25 үдэрэй хугасаа соо дүүргэхэ аргатайбди. Харин элдэбын шалтагаанһаа боложо, энэ ажалаа декабрь һара гаратар, зарим ажахынууд январь соо дүүргэдэг байха юм. Энээнэй гол шалтагааниинь гэхэдэ, ажахынуудай материально-техническэ баазань муу. Илангаяа ороохо хатаадаг, сэбэрлэдэг комплекснууд (КЗС) үсөөдэнэ.

Республикын зарим колхоз, совхозуудай КЗС болон СОП-ууд дүүрэн хүсэндөө ашаглагданагүй. Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой үрэһэ сэбэрлэдэг предприятиин (СОП) ороохо сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнь хүдэлгэгдэнэгүй, гансал хатаадаг агрегадынь ашаглагдана. Харин Мухар-Шэбэрэй районой «Загаснский» колхозой СОП-ой хүрэнгэ хатаадаг түхеэрэлгэнь хүдэлгэгдэнгүй, гансал арилгадаг агрегадынь ашаглагдадаг байха юм. Эдэ районуудай мэргэжэлтэд предприятинуудые бүхы циклээрнь хүдэлгэхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые абанагүй. Энэл районой «Забайкалец» совхоздо ороохо хатаахха, сэбэрлэхэ комплекс 1974 ондо баригдаһан аад, мүнөө болотор тэрэнэй хатаадаг хубинь хүдэлгэгдэнэгүй. Ажахын агрономууд, механигууд, барилгашад юундэ иимэ дутагдалтай объект тушаажа абааб?

Мүнөө болохоодо, энэ дүту дундануудай дээрэһээ үйлэдбэриин гаргаһан ехэ болоно, үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ, хатааха хүдэлмэриин үнжэгайрна.

Иимэ байдал мүн лэ Хяагтын, Загарайн болон бусад районуудта үзэгдэнэ. Байгша оной ургаса хуряалга болотор богонихон саг үлөө. Ушар тиимэһээ складуудаа, талмайнуудаа, ороохо сэбэрлэжэ, хатааха техникээ сээсээ заһабарилха, һэльбэн шэнэлхэ хэрэг онсо анхарагда абтаха ёһотой.

...ликын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй V съездые угтуулан

...ЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

...тын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр, шадамар бэрхээр ябуулна ха юм. Энэ хүдэлмэриеэ амжалтатайгаар эмхидхэхэдэнь колхозой партийна комитет туһалдаг. Эдэбхи үүсхэлтэ эрхим ажалайнгаа түлөө И. Ф. Кондратьев Арадуудай Хани барисаанай орденоор, олон тоото Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан алдартай.

Киноискусствын ашаар хүн зониие хүмүүжүүлхэ шухала хүдэлмэридэ харюусалгатайгаар хандадаг коллективүүдэй дундаһаа Бэшүүрэй районой дирекциин коллективэй габшагай ажалые тэмдэглэлтэй. Коллективэй мэдэлдэ 38 кино-түхеэрэлгэ үгтэнхэй, мүн «Хилок» кинотеатр хүдэлгэгдэнэ. Һарын туршада районой кинофикаторнууд Улаан-Үдэһөө уран һайханай 20 фильм, хроникально-баримтата 5—6 фильм абадаг байна. Эрхим фильмүүд тосхон һууринуудта 2 үдэрэй туршада, районой түбэй кинотеатрта 2—4 үдэр соо харуулагдадаг. Районой «Бичурский хлебороб» газетын хуудаһануудта, нютагай радиогоор шэнэ фильмүүдтэ зорюулагдаһан материал гү, али дамжуулга һара бүхэндэ бэлдэгдэдэг заншалтай. Кинотеатр болон соёлой байшангуудта кинопанораманууд, тематическа киноүдэшнүүд, кинофестивальнууд үнгэргэгдэдэг.

Иимэ хүдэлмэри партиин XXVII съездын урда тэо, мүн тэрэнэй хүдэлжэ байһан үедэ илангаяа эдэбхижээ һэн. Энэ үедэ район дотор «Ажалша коллективүүд — кинотеатрнуудта айлшалагшад», «һайндэрэй уулзалганууд — кинотеатрта» гэһэн кинофестиваальнууд үнгэрөө. Жэшээнь, XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Рассвет» колхозуудай коллективүүд, леспромхозуудай, Хэлгын совхозой, 102-дохи ПМК-гай коллективүүд кинофестивальда хабаадаһан байгаа. Ажалша коллективүүдтэ зорюулагдаһан киносеанснуудай эхиэхын урда тус коллективүүдэй эрхим гэшүүд нэрлэгдэжэ, тэдээндэ зорюулагдаһан хүгжэм, дуунууд зэдэлдэг, ажалай түрүүшүүлдэ, социалис мүрысөөндэ илагшадта шагналнууд барюулагдадаг һэн. Бүхыдөө 3368 ажалшан иимэ фестивальнуудта хабаадалсаа юм.

«Экран дээрэ — манай үеын герой» гэһэн темэдэ зорюулагдаһан фильмүүдэй харалга эмхидхэгдэһэн, партиин съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан выставкэнүүд соёлой байшангуудай, клубуудай фойе соо нээгдэһэн байна. В. И. Ленинэй түрэһэн үдэртэ «Хилок» кинотеатрай коллектив агууехэ вождь тухай фильмүүдые эдиршүүлдэ харуулаа һэн. Энээнһээ гадна кинолекторинууд хүдэлнэ.

Бэшүүрэй районой киномеханигуудай зүгһөө киноленто нүүдые гэмтээхэ ушарнууд үзэгдэдэггүй. Киномеханигуудай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхын тула техническэ хэшээлнүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэнэ. Мүнөө үедэ тусхай һургуулинуудые эмхидхэжэ, киномеханигуудые ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха дүршэлдэ һургаха эрилтэ табигдана. Иимэ һургуули байгша оной июль һараһаа хүдэлжэ эхилээ.

Республикын киносетиин материально-техническэ бааза бэхижүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри үнгэрэгшэ табан жэлэй турша соо ябуулагдаа. Саг үргэлжэ хүдэлдэг 2 кинотеатр — Закаменск хотодо «Горняк» гэжэ 400 хүниие хангаха аргатай, Хурамхаанда — «Курумкан» гэжэ 300 һуурятай кинотеатр баригданхай. Зундаа хүдэлдэг кинотеатрнууд Баргажан тосхондо, Байгалай эрьеын Посольско Бор һууринда, Ильинкэдэ, Хүшэгеертэ, Заречный поселогто нээгдэнхэй. Хотымнай «Родина» кинотеатрта капитальна заһабарилга хэгдэнэ. «Родина», «Дружба» кинотеатрнууд дээдэ разрядтай болонхой. Шэнэ 200 кино-түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо, 100 киноэкран һэлгэгдээ.

Совет киноискусствын зохёолнуудые үргэн олониитэдэ хүргэхэ гээшэ кинофикаторнуудай хүдэлмэриин гол зорилго юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын киноэкрануудые дээрэ «Наследство», «Иди и смотри», «Рейс 222», «Битва за Москву», «Самая обаятельная и привлекательная», мүн бусад фильмүүд харагшадай халуун анхаралда хүртөө һэн. «Победа» гэжэ киноленты Бүхэсоюзна премьерэ манай республикада үнгэргэгдөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Бүхэсоюзна премьерэнүүд кино харагшадай тоо олошоруулха арга боломжонууд республикадамнай гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэгдэдэггүй гэжэ элирүүлээ. Шэнэ кинофильм харалгые бэлдэлгэ, коллективнэ харалганнуудые эмхидхэлгэ, һайнаар бодомжологдоһон реклама, киноискусствын зохёолнуудые дэлгэрүүлгэдэ партийна болон совет органуудые, ажалша коллективүүдые эдэбхитэйгээр хабаадуулга — эдэ бүгэдые эмхитэйгээр, нягта холбоотойгоор ябуулбал, амжалта туйлахамнай дамжаггүй.

Улаан-Үдын кинотеатрнуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалаа томо предприятинуудтай, эмхи зургаануудтай, коллективүүдтэй харилсан ябуулна. Жэшээнь, «Дружба» кинотеатр нарин сэмбын комбинадай, гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын, Зүүн Сибириин соёлой институдай коллективүүдтэй илангаяа нягта холбоотой юм. Энэ кинотеатр бүхыдөө 28 предприятитай хэлсээ батаданхай. Тус предприятинуудта 46 кино-булан түхеэрэгдэнхэй. Тэндэнь шэнэ фильмүүд тухай хөөрэһэн афишанууд, һарын репертуарна түсэб, мүн кинотеатрта үнгэргэгдэхэ хэмжээ ябуулганууд тухай соносхолнууд байдаг. Хотымнай «Прогресс» кинотеатр 30, «Октябрь» — 25, «Эрдэм» — 15 предприятитай хэлсээ баталһан гээшэ.

Буржуазна үзэл бодолдо эсэргүү хүдэлмэрине эршэтэй хурсаар ябуулха хэрэгтэ кинофикаторнуудай үүргэ ехэ. Энэ талаар энэ жэлэй эхинһээ зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай. «Дружба» болон «Родина» кинотеатрнуудта «Буржуазна үзэл суртал — харша үзэл суртал» гэһэн темээр нэгэдүүлэгдэнхэй хари гүрэнэй фильмүүдые — «Ночные воришки», «Право первой подписи», «Тайна виллы Грета», «Завещание профессора Доуэля», «Фрэнсис» мүн бусад хэдэн лентэнүүдые харуулһан байна. Иимэ тематическа харалга Загарайн, Хэжэнгын, Ивалгын, Мухар-Шэбэрэй, Хориин, Яруунын, Бэшүүрэй районуудта үнгэргэгдөө.

Хуули ёһо сахилгын, элүүр энхэ байдал бэхижүүлгын, түлөө тэмсэлдэ киноискусствын хүмүүжүүлхы арга боломжонуудые эдэбхитэйгээр хэрэглэхые оролдонобди. «Архи — ами наһанай дайсан», «Архидалгатай шангаар тэмсэхэ», «Ажабайдалай үзэсхэлэн — элүүр энхэ байдалһаа» гэһэн кинолекторинууд республикадамнай хүдэлнэ. Республикын 76 кинотеатр, клуб болон соёлой байшангуудта иимэ шэглэлээр хүдэлмэри ябуулагдана.

Тиигэбэшье шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл олон байһаар. Энэ жэлэй 6 һарын түсэбтэ даабари Баунтын, Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын, Прибайкалиин, Тарбагатайн районуудай дирекциин коллективүүд дүүргээгүй. Энээнһээ гадна, Баунтын, Яруунын, Түнхэнэй, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын районуудай түб һууринуудта, Северобайкальскда, Улаан-Үдын шэнэ микрорайонуудта кинотеатрнуудые бариха асуудал шиидхэгдэнэгүй. Республикымнай ниислэл хотодо хронико харуулха зал, хроникын кинотеатр угы байна. Олон кинотеатрнууд: Баргажанай «Заря», Нижнеангарскын «Октябрь», Онохойн «Уда», Хяагтын «Темп», Улаан-Үдын «Эрдэм», «Аршан», «Байкал» кинотеатрнууд мүнөө үеын эрилтэдэ харюусанагүй.

Һургуулинуудай кинотеатрнуудай хүгжэлтэ тон удаарна гэжэ тэмдэглэлтэй. Элдэбын шалтагаануудһаа боложо тэдэнэй тоо олошорногүй.

Үбэлэй үедэ олон клубууд дулаа үгэдэг системын хангалтагүй хүдэлдэг дээрэһээ хүдэлгэгдэнэгүй.

Районуудай киносетиин зарим дирекцинүүд районой газетын редакцитай холбоогүй байдаг. Районой газетэнүүдтэ һүүлэй үедэ фильмүүдэй репертуар толилогдоногүй. Жэшээнь, Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй, Загарайн, Сэлэнгын, Тарбагатайн районно газетэнүүдтэ толилогдодог киноафиша, фильмүүд тухай мэдээсэл, статьянууд, тэмдэглэлнүүд, соносхолнуудай тоо эрид досшолоо. Хэрбээ 1983 ондо бүхыдөө 147 материал толилогдоо һаа, 1984 ондо — 136, 1985 ондо оройдоо 97 материал толилогдоо гээшэ. Энэ асуудал зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэй.

Бэолүүлхэ зорилгонууднай хүнгэн бэшэ юм. Тиигэбэшье, киноискусствын зохёолнуудые хүн зоной дунда улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри аша үрэтэйгөөр, эмхитэйгээр ябуулха гол зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула республикымнай кинофикаторнууд, соёлой хүдэлмэрилэгшэд бүхы дүршэл шадабарияа элсүүлхэ гэжэ найданабди.

В. БАТОМУНКУЕВ,
Буряадай АССР-эй Кинофикации талаар комитедэй түрүүлэгшэ.

ШАЛГАЛТА ДҮҮРЭХЭНЬ

Залуу хүбүүд басагад хаа хааһаа ерэжэ, Улаан-Үдэ хотын институдуудта шалгалта барижа эхилэнхэй. Энэ һарын 3-най үглөөгүүр Зүүн Сибириин технологическа институдай шэнэ байшан соо һаял арбадахи класс дүүргэһэн хоёр зуугаад залуушуул, Совет Армиһаа табигдаһан солдат хүбүүд математикаар шалгалта тушаагаа.

Августын 7-ной үглөөгүүр тэдэнэрэй зариманиинь сочинени бэшэбэ. Улаан-Үдын 51-дэхи дунда һургуули дүүргэһэн Константин Мотюшенко физикээр шалгалта тушаахадаа, тон һайнаар харюусаба. Физикын багша С. К. Хабалова хүбүүнэй һайн харюуда баяртай байгаа. Тэрэ үдэр абитуриентнүүд математикаар шалгалта тушаагаа.

Эдуард Хаданов билеэдэй асуудалнуудта тодо харюу үгэбэ. Математикын багшанар М. П. Злыгостева, Г. М. Морозова, Е. Ф. Альхеева гэгшэд абитуриентын харюуда һайн сэгнэлтэ табяа.

Тус институдай физикын кафедрын дүй дүршэл ехэтэй багшанар Т. Д. Сундорон, М. И. Сандакова гэгшэд жэл бүри шалгалтада хабаадалсадаг юм.

— Манай институтда 4500 гаран студент һуралсадаг. Институт 17 мэргэжэлээр залуушуулые һургажа гаргадаг гээшэ. Ород хэлэнэй ба литературын багшанар Г. С. Румянцева, Л. Н. Тараторина, Н. И. Афанасьева, М. Н. Шашина гэгшэд тон харюусалгатайгаар хандана, — гээд Зүүн Сибириин технологическа институдай шалгалтын комиссиин харюусалгата секретарь, физико-математикын эрдэмэй кандидат, доцент Н. Б. Ранжуров хөөрэнэ.

Зурагууд дээрэ: физикын багша С. К. Хабалова шалгалта абажа байна; анхарал һайнтайгаар бэлдэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ
фототекст.

Шатар

ШАНГА ТЭМСЭЛЭЙ ЭСЭСТЭ

ЛОНДОН. (ТАСС). Шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө харюугаа абалгын мүрысөөнэй табадахи партида экс-чемпион Анатолий Карпов гоё һайханаар наадажа, 32-дохи ябадалдаа Гарри Каспаровые шүүбэ.

...Элитэ ехэ хоёр шатаршадай орёо хурса, гоё һайхан, шанга тэмсэлдэ үнгэрһэн партинууд эртэ урдын наадандаа дуратайшуулай анхарал татана, һонирхол үүсхэнэ. Энэ мүрысөөнэй дүрбэдэхи, мүн табадахи партинуудые шатарта дуратайшуулай гүнзэгыгөөр шэнжэлэн шудалха байһаниинь элитэ.

Табадахи партидаа тэдэнэр Грюнфельдын хамгаалалта наадаба. Нэгэдэхи партида тэнсэлгээр дүүрэһэн теоретическэ тэмсэл энэ удаада ондоо шэглэлээр үргэлжэлүүлэгдэһэн байгаа. Нэгэдэхи партитай жэшэбэл, Карпов дүрбэдэхи болон табадахи ябадалнуудтаа шэнэ ябадал хэжэ, нүгөөдынгөө байдалые муудхааһан байха юм. Түрүүшынь 10 ябадал хадаа Петросян—Фишер хоёрой уулзалгын хоёрдохи партиие дабтаһан ушар болобо гэжэ хэблэлэй түбэй хүдэлмэрилэгшэд элдэб партинуудые хаража үзэхэдөө сэгнэһэн байгаа. Элитэ ехэ шатаршадай партинууд хододоо түүхэдэ ородог гээшэ. Тиин энэшье парти удаахан саг соо эртэ урдын наадандаа дуратайшуулай анхарал татаха, һонирхол үүсхэхэ байһаниинь элитэ.

Хараар наадагшын долоодохи ябадал шэнэ зүйл гэжэ сэгнэгдээ. Тобшолбол, энэнь ном соо хэлэгдэһэн дурадхалнуудһаа хадууриһан ушар болобо. Каспаров бодото байдалые буруугаар ойлгоһон байна гэжэ партиие тайлбарилһан Англиин гроссмейстер Энтони Майлс 14-дэхи ябадалай һүүлээр мэдүүлбэ.

Арбадахи ябадалдаа бэрсэнүүдээ андалдахадань, наадан тэнсэлгээр лэ дүүрэхэ юм ха юм даа гэжэ сугларагшад бодомжолбо. Саашадаа часай турша соо оройдоол зургаан ябадал хэгдэбэ. Энэ үедэ сагаанаар наадагшын байдал нилээд һайжарһан байгаа. Каспаров сагаантанай добтолгодо харюу сохилто оложо шадаха гээшэ гү гэһэн асуудал түрэбэ. 27-дохи ябадалдаа ондоо арга олобол, Каспаров тэнсэхэ байгаа. Гэбэшье дэлхэйн чемпион тиимэшье һайн ябадал оложо шадабагүй. Карповай 32-дохи ябадалаа хэһэнэй һүүлээр үшөө нэгэ хүбүүгээ алдахо туйлдаа хүрэхэдөө, Каспаров шүүгдэһэнээ мэдэрхэ баатай болобо.

Наадаанай тоо 2,5:2,5 болобо.

О

РСФСР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын эрдэмшэнжэлэлгын урологиин институдта совет-япон семинар үнгэргэгдэһэн байна. Боорэ соо бии болоһон шулуунуудые шуһа гаргангүй операци хэжэ гаргаха тухай асуудалда тэрэ семинар зорюулагдаа. Япон урологууд лекцинүүдые уншаад, һүүлээрнь хэдэн операцинуудые хэжэ харуулба. Совет врачнууд япон нүхэдэйнгөө ассистентнүүд байба. Москвагай, Украинын, Армениин, Грузиин, Азербайджанай клиникэнүүдһээ сугларһан врачнууд аудитори соо сугларжа, операци дээрэһээ телевидениэр хэгдэһэн дамжуулга хараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наада таладань, зүүн гарһаа — младша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ С. А. Козлов, Японии медицинскэ институдай урологиин факультедэй доцент, доктор Т. Нисимура (Токио хото), Тохоку (Сендай хото) университедэй медицинскэ факультедэй урологиин отделениин доцент доктор И. Танахаси болон медицинскэ сестра С. М. Лебедева боорэдэ операци хэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

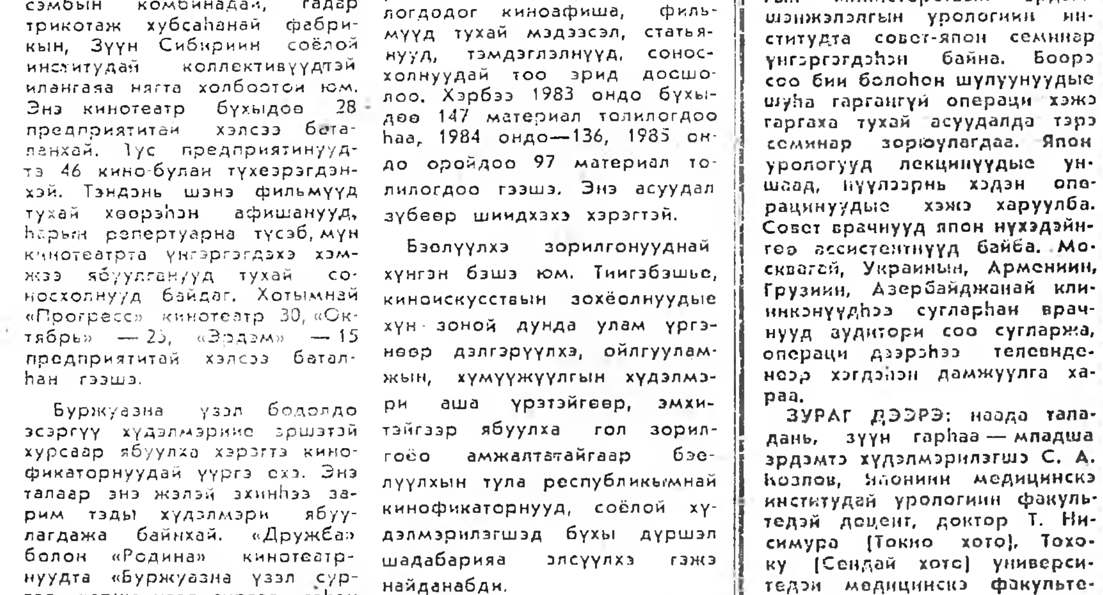

ТАСС · АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

УРДА КОРЕЙН ҺҮЙДХЭЛТЭ ЯБУУЛГА

ПХЕНЬЯН. ЦТАК агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, августын 5-най үдэшэлэн Урда Корейн сэрэгэйхид КНДР-эй Канвондо провинциин Пхенган тосхонһоо урдуурхи демилитаризованно зонодохи Корейн Арадай армиин постые ехэ буугаар буудаһан байна.

Энэ һүйдхэлтэ ябуулгаһаа уламжалан, Корейдо эблэрхэ талаар сэрэгэй комиссида ородог КНДР-эй делегаци бурууушаалгын мэдүүлгэ Урда Корейн талада эльгээбэ.

СССР-эй ЭБ НАЙРАМДАЛТА ҮҮСХЭЛНҮҮД

ПРАГА. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Алас-Дурна зүгтэ ерээд байха үедөө хэһэн уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд, хэлэһэн үгэнүүд совет общественэ шэнэдхэн хубилгаха талаар КПСС-эй гүнзэгы ехэ политика бэелүүлжэ байһыень элирхэйлэн харуулна гэжэ «Руде право» газетэ тэмдэглэнэ. Совет хүтэлбэрилэгшын Владивостогто, Хабаровскда хэлэһэн үгэнүүдые гүнзэгыгөөр шудалха хэрэгтэй. Эдэ үгэнүүд соо табигдаһан асуудалнууд социализм байгуулжа байһан бүхы коммунис партинуудай бодото ажал ябуулгада хабаатай юм. Эдэ үгэнүүд марксистско-ленинскэ теориие хүгжөөлгэдэ шэнэ хубита болоно.

Партиин XXVII съезд дээрэ тодорхойлогдоһон КПСС-эй политикые совет арадай бүримүһэн дэмжэжэ байһыень М. С. Горбачевой Алас-Дурна зүгтэ ошолго элирхэйлэн баталба гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай орган түгэсхэлдөө тэмдэглэнэ.

СОФИ. М. С. Горбачевой Владивостогто хэлэһэн үгэ Азиин арадуудай ерээдүйн түлөө харюусалгын мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй байна гэжэ «Работническо дело» газетэ бэшэнэ. Советскэ Союз өөрынгөө жэшээгээр, хандасаар хуршэ ёһоор ажаһуулгын, үгэеэ ойлголсолгын, харилсаа холбооной, эндэхи оронуудай нэгэ нэгэеэ хүндэлэлгын шэнэ үндэһэ һууринуудые байгуулгын эхи табиһан байна.

ДЕЛИ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Владивостогто хэлэһэн үгэ соогоо тодорхойлһон үргэн ехэ үүсхэлнүүд эндэхэг арадай зүрхэ сэдьхэлыень ехээр ханааба гэжэ Индиин Национальна конгресс (И) гэдэг хүтэлбэрилхы партиһаа Индиин парламентын депутат Харубхай Мехта ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Тэрээн соо соностоһон дурадхалнууд энэ үргэн ехэ районой арадуудай аюулгүй байдалые хангаха, гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршолгые туйлаха арга олгохо байна. США түрүүтэй империалис хүсэнүүдэй залуу гүрэнүүдые хашажа, харшалжа байхадань, Ази түбидэ амгалан тайбан байдал хангаха гээшэ тон шухала удха шанартай гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

СОВЕТ-ИНДИИН ХАНИ БАРИСААН БЭХИЖЭНЭ

ДЕЛИ. Хоёр ороной анда хотонуудай хоорондохи холбоо барисаае бэхижүүлгэ шахардуу шанга байдал һуларуулгын эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туһада алба хэнэ гэжэ Индиин ниислэл хотын мэр Махиндер Сингх Сатхи Бомбейдэ нээгдэһэн анда хотонуудай совет-индиин конференцидэ хабаадахаяа Индидэ ерэһэн Ленинград, Минск, Одесса болон Волгоградай городской Советүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй делегацитай уулзахадаа мэдүүлээ. СССР болон Индиин хоорондохи эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай договорто гар табигдаһаар 15 жэлэй ойдо, мүн ороной бээ даaһан байдалай 39 жэлэй ойдо зорюулагдаһан индиин-совет хани барисаанай һарын туршада тэрэ үнгэргэгдэжэ байна.

Манай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаан бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал хангаха талаар шэглүүлэгдэнхэй байна гэжэ М. С. Сатхи тэмдэглээ. Ядерна дайнай аюул зайсуулан сарахын түлөө, замбуулинай дайдые амгалан тайбан байлгахын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ Советскэ Союзай айхабтар ехэ хубитаяа оруулжа байһыень бидэ үндэрөөр сэгнэнэбди. Амгалан тайбан байдалда хүн түрэлтэн үгытэй ядуу, үлэсхэлэн хооһон байдалые, үзэг бэшэггүйдэлгые усадхалгада хабаатай бүхы шухала асуудалнуудые шиидхэжэ шадаха байна.

КАПИТОЛИИН ДЭРГЭДЭ БОЛОҺОН ЖАГСААЛ

ВАШИНГТОН. Никарагуагай арадта, хуулита правительствада эсэргүү соносхогдоогүй дай үүдхэһэн контрасуудай бандит бүлэглэлнүүдые Рейганэй захиргаанай дэмжэжэ байлгые буруушаалгын жагсаал США-да болобо.

Бута сохигдоогүй Сомосын банданuудай гараар залуу республикые һүнөөхые һэдэжэ байһан Вашингтоной тусхай тушаалтадай хараа шэглэл хуули ёһондо таараhагүй ябадал болоно гэжэ сенатор Том Харкин (демократ, Айова штат) хэлээ. Захиргаанай хашалта баалалтаар түлөөлэгшэдэй палатын һайшааһан 100 миллион долларой хэмжээнэй сэрэгэй туһаламжа контрасуудта үзүүлхэ тухай хуулиин проектые һаяар США-гай конгрессэй сенат зүбшөн хэлсэхэ ёһотой. Энэ хадаа вьетнам арадта эсэргүүгээр США-гай зэвэрхэг түримхэй ябуулга үүдхэһэн 1964 оной «Тонкинска тогтоол» баталан абаха эрилтэтэй адли болоно.

ХЭМЭЛ ЗҮРХЭТЭЙ ХҮН — ШРЕДЕР НАҺА БАРАБА

НЬЮ-ЙОРК. Хэмэл зүрхэ табюулһанһаа хойшо жэл хахадай турша соо ажаһууһан Уильям Шредер 54-тэй болоходо ябатараа, Кентукки штадай Луисвил хотын больницада наһа бараба. 1984 оной ноябрь һарын һүүл багта 7 час соо үргэлжэлһэн операциин һүүлээр тэрээндэ хэмэл зүрхэн — зорюута бүтээгдэһэн «Джарвик-7» гэжэ аппарат һуулгагдаһан байгаа. Нёдондо жэлэй тэн багһаа хойшо Шредерэй бэе эрид муудажа, хахад бэень хүдэлдэггүй, дуугархаяа болиһон, ухаанинь балартан муудажа захалһан байгаа. Нёдондо жэлэй ноябрьһаа хойшо Шредер госпитальдо врачнуудай хиналта доро байгаа. Урда тээнь иимэ хэмэл зүрхэ табюулһан дүрбэн хүнэй нэгэниинь 7 һараһаа дээшэ ажаһуугаагүй юм.

АЛШАДАЙ ЭШЭГҮҮД

...0 МЭДЭЭСЭНЭ:

...гайгаа абангүй» гэхээр үбһэ хуряалгада ажаллажа байна.

Тарэшэлэн Тээгдэ нютагай бүхы эмхи зургаануудай предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд үбһэ хуряалгада ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Субуун-һудал гэжэ газарта оршодог үбһэ хуряалгын бригадые Дымчик Гомбоев хүтэлбэрилнэ. Энэ бригада совхоз соогоо мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Совхозой конторын газаа үлгөөтэй стенд энэ бригадын амжалтые гэршэлэн, ажалай Алдар Солын Улаан туг үргэгдэнхэй юм.

Тиихэдэ үнинэй һаалишан олон үхибүүдэй эхэ Бадмаханда Раднаева һү ехээр һаажа, ажалдаа амжалта туйлаба. Бэрхэ һаалишанай хүндэлэлдэ ажалай Алдар Солын Улаан туг үргэгдэнхэй. Совхозой бүхы ажалшад, тэрэ тоодо һаалишад үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадана.

БАГШАНАР МОСКВАГААР АЯНШАЛХАНЬ

Августын эхеэр Тээгдын дунда һургуулиин бүлэг багшанар Москва хототой танилсахаяа мордобо. Тэдэнэр Москвада табан хоног соо ниислэл хотын үзэсхэлэнтэ газарнуудаар ябажа, музейнүүдые хараха юм. Иигэжэ энэ һургуулиин багшанар зунайнгаа амаралтые һонирхолтойгоор үнгэргэнэ.

Д. ЦЫРЕНОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

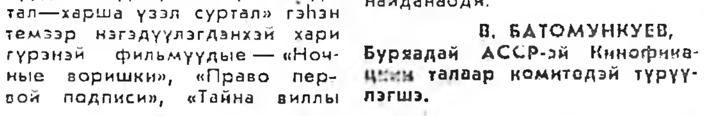

Социалис оронуудаар

БУДАПЕШТ. Венгриин кооператорнууд болон госхозуудта ороoһо хуряалгада һүүлшын бэлэдхэл хэгдэнэ. Мүнөө жэлдэ республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 16 миллион шахуу тонно ороoһо суглуулхые түсэблэнэ.

Ажахы эрхилэлгын түрүү онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэлгэ энэ шухала һалбариие хүгжөөлгын үндэһэ һуури болонхой. Орон дотор эмхидхэгдэһэн хүдөө ажахын томо нэгэдэлнүүд ехэ туһа нэмэри хэдэг. Бабольско хүдөө ажахын комбинат, Надудвартахи «Красная звезда» кооператив мэтэ ажахынуудай үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаһан үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд энээнэй жэшээ болоно. Тэдэ нэгэдэлнүүдтэ зүүгаад ажахынууд хамтадхагданхай. Тиигэжэ түрүү аргаар шэниисын ургуулагдадаг тарялангай талмайе 100 мянган шахуу гектараар үргэдхэхэ арга олдоо. Гадна ороoһо хадагалха газарнууд олоор баригдаһан байна.

БЕРЛИН. ГДР-эй барилгашад мэргэжэлтэ һайндэрөө тэмдэглэбэ. Жэлэй эхинһээ хойшо тэдэнэр 150 мянган шэнэ байра бариһан, капитальнаар заһабарилһан, тэрэ тоодо түсэбһөө гадуур 5 мянган байра ашаглалгада тушаагаад байна. Берлин, Горэ, Висмар, Карл-Маркс-Штадт болон республикын бусад хото городуудай шэнэ барилганууд дээрэ тэдэнэр габшагайгаар хүдэлдэг. Зургаан һара соо 10 мянган хүнэй һууритай хүүгэдэй саад болон яслинууд, 20 һургуули, 40 гаран спортзал баригдаа, хэдэ хэдэн промышленна барилганууд ашаглалгада тушаагдаа.

Барилгашанай үдэртэй дашарамдуулан, Герэ хотодо үнгэргэгдэһэн суглаан дээрэ тус һалбариин министр Вольфганг Юнкер үгэ хэлэхэдээ, 800 мянган барилгашад түрүүшын хахад жэлэй түсэб болзорһоонь 3 үдэрөөр урид дүүргээ гэжэ мэдүүлээ.

Мүнөө жэлэй дүүрэтэр ниитын эдеэ хоолой 20 шахуу павильон ГДР-һээ Советскэ Союз эльгээгдэхэ юм. Холын Хойто зүгэй хүшэр хүндэ эрхэ байдалда хүдэлхөөр тэдэнэр хэгдэнхэй. Павильон бүхэниинь үдэр бүри 800 хүниие хангадаг байха юм.

ГДР-һээ асарагдаһан нүүдэл павильонууд совет геологуудта, газ дамжуулха сорго хоолойнуудые баригшадта болон бусад ажалшадта һайшаагдадаг.

Сэлгеэхэн уһатай Сэлэнгэ мүрэн дээрэ оршоһон «Комсомольский» гэжэ арал дээрэ студентнэрэй барилгын отрядуудай городской слёт һаяхан болобо.

Студентнэрэй барилгын Улаан-Үдын зональна отрядай бүридэлдэ 1318 хүбүүд, басагад тоологдоно. Тэдэнэр ажалай семестрэй түрүүшын һарын туршада капитальна һомололгын 362 мянган түхэригэй ажал хээ. Мүн 390 мянган түхэригэй продукци гаргажа, худалдаһан байна.

— Ажалhaa сүлөөтэй сагтаа комсомол-залуушуул ниитэ-политическэ хэмжээ ябуулгануудые эдэбхитэйгээр эмхидхээ,— гэжэ студентнэрэй барилгын отрядуудай Буряадай областной штабай инструктор Ефим Занданов хэлэнэ. — Үнгэрһэн һарын туршада 50 гаран лекци уншагдаа, 15 концерт табигдаа.

ЗАНШАЛТА СЛЁТ

Улаан-Үдэ хотын Пионернүүдэй байшангай барилгада, республикын ниислэлэй, Ивалгын, Тарбагатайн районуудай дунда һургуулинуудые заһабарилгада хори гаран субботник эмхидхэһэн байна. Габшагай ажалай үдэрнүүдые тэдэнэр үнгэргэжэ, 9 мянга гаран түхэриг олоо. Тэрэнээ Москвадахи Поклонная хада дээрэхи мемориалай, Гагарин хотын барилгын жасануудта дамжуулаа. Чернобыльско АЭС-тэ болоһон гэнэ аюулые зайсуулхын тулада нэмэри болгон 300 гаран түхэриг эльгээгээ. Түрүүшын һарын дүнгүүдээр Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай «Форум» гэжэ отряд (командирынь Н. Власов) эрхим дүнгүүдые харуулба. Хоёрдохи ээлжээнэй ТЭЦ-эй барилгада хабаадалсажа байһан тус отряд комсомолшуудай ёһото залитайгаар хүдэлжэ, хэлсээгээр баталагдаһан бүхы ажалаа нэгэ һарын туршада бэелүүлбэ. Тэдэ һайнаар ажаллахаһаа гадна ниитэ-политическэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулаа гэжэ онсо тэмдэглэлтэй,— гэжэ Е. Занданов хөөрөө һэн.

Слёдто хабаадалсаһан багшанарай, технологическа, хүдөө ажахын болон соёлой институдай отрядууд нэгэ һарын туршада хэһэн ажал тухайгаа тоосожо, элдэб мүрысөөнүүдтэ, конкурснуудта арга шадабарияа харуулһан байна. Жэшээлхэдэ, хүбүүд волейболоор, футболоор, гиир үргэлгөөр, басагад аргамжа таталгаар мүрысөө.

Ажалай семестрэй үедэ һайнаар хүдэлһэн, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан хүбүүд, басагадта ВЛКСМ-эй ЦК-гай, Буряадай обкомой, Советскэ, Октябрьска, Железнодорожно болон Тарбагатайн райкомуудай Хүндэлэлэй грамотанууд, мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Уран гартан» гэһэн тэмдэг барюулагдаа.

Слёдой үедэ студентнэр бэе бэеынгээ дүршэл шадабари халан абалсахаһаа гадна гоё һайханаар амарһан байна.

Ж. ХАЛБАЗЫКОВ.

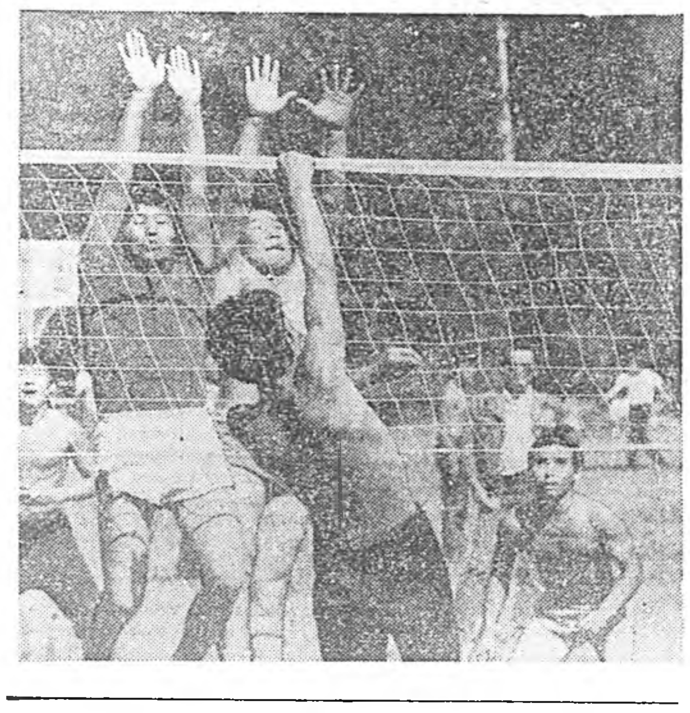

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Мүрысөөнэй үе. 2. ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан Е. Пешняев — БГПИ-гэй 2-дохи курсын студент, физико-математическа факультедэй «Данко» гэжэ отрядай гэшүүн. Авторай фото.

УНШАГШАДАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Бэшүүр һууринай номой магазинай дэргэдэ «Юбилейный» гэжэ магазин-клуб хүдэлдэг юм. Номдо дуратайшуулай районой бүлгэмэй, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд элдэб уулзалгануудые, конференцинүүдые эндэ эмхидхэдэг. Һаяхан «Буряад орон тухай номууд» гэһэн асуудалаар уншагшадай ээлжээтэ конференци болобо.

Граждан дайнай жэлнүүдтэ Буряад орондо чекистнүүдэй ябуулһан хүдэлмэри, В. Стенькинэй «Среди врагов» гэжэ ном тухай «Знание» бүлгэмэй түрүүлэгшэ Г. В. Сизых суглаагшадта һонирхолтойгоор хөөрэһэн байна. Удаань «Бэшүүрэй таряашан» гэжэ газетын редакторай орлогшо А. Г. Громова үгэ абажа, нютагайнгаа уран зохёолшод болон поэдүүд тухай, һарадаа нэгэ удаа барлагдадаг уран зохёолой «Ая ганга» гэһэн хуудаһан, тэрээндэ толилогдодог материалнууд тушаа хөөрэбэ. Буряадайнгаа уран зохёолшодой һүүлэй жэлнүүдтэ хэблүүлһэн номууд тухай библиотекарь П. К. Луговская номдо дуратайшуулда хоорэжэ үгөөд, эдэ номуудые абажа уншахыень суглаагшадта дурадхаба.

Конференциин түгэсхэлдэ республикынгаа уран зохёолшодой номуудые магазинай хүдэлмэрилэгшэд худалдаа.

А. ГРИГОРЬЕВА.

Бэшүүрэй район.

ХҮҮГЭДЭЙ ШЭНЭ СААД

Харанхы һууринда ажаһуугшад өөһэдтөө, хүүгэдтээ ёһотой бэлэг хэбэ. Ушарынь гэхэдэ, 280 хүүгэдэй ябаха хүүгэдэй шэнэ саад ашаглалгада оруулагдаба бшуу. Районой ажахынууд хоорондын нүүдэлоньһожоруулагдамал колоннын барилгашад тэрэниие барижа дүүргэжэ байхадань, плавико-шпадай уурхайн, тэжээл бүйлүүлдаг заводой хүдэлмэришэд ажалhaa сүлөөтэй сагтаа бэрилгада хабаадалсажа, шэрдэхэ, сагаадаха хүдэлмэри хэһэн байна. Тиигэжэ бэрилгын ашаглалгада үгтэхэ болзорые нилээд дүтэлүүлээ.

Хоёр дабхар байшан соо мүнөө үеын түхеэрэлгэтэй тусхай кухни, нааданай болон унталгын таһалганууд, газаань хүүгэдэй наадаха талмай бии.

Е. АЛЕКСАНДРОВ.

Хяагтын район.

ХҮДӨӨГЭЙ СОЁЛШОД ХҮНДЭТЭЙ

Ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһада үбһэшэдые соёлой талаар хангаха хэрэгтэ Загаһатын совхозой партком, сомоной Совет болон соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа хандуулна. Н. Доржиевай хүтэлбэрилдэг агитбригадын коллектив долоон хоногто хоёр удаа хүдөө гарадаг заншалтай.

Агитбригадын гэшүүн, соёлой байшангай директор Д. Жалсанова үбһэшэдтэ ошохынгоо урда тээ элидхэл хэхэ гү, али хөөрэлдөө үнгэргэхэ материалнуудые бэлдэдэг юм. Һаяхан һургуулиин һурагшадай бригадые дааһан Н. Бодиевай звенодо хүрэхэдөө, КПСС-эй Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Алас-Дурна зүг ошоһон, тэндэ хэлэһэн үгэ тухай хөөрэлдөө үнгэргөө. Мүн лэ тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэдэг байна. Агитбригадын бусад гэшүүд О. Коменданова, О. Цыренова, Н. Эрдынеева, Г. Ендонова, А. Елаева гэгшэд буряад болон совет композиторнуудай дуунуудые хангюурдадаг, хатарнуудые гүйсэдхэдэг юм.

Библиотекарь Э. Дылыкова үбһэшэдтэ саг үргэлжэ ошодог. Юуб гэхэдэ, бригада бүхэндэ ном уншаха дуратайшуул олон ха юм.

Агитбригадынхид Н. Бодиевай бригадые хангаад ошохынгоо урда тээ һанамжа болон дурадхалнуудайнгаа дэбтэрые үбһэшэдтэ үгэхэдэнь, иимэ үгэнүүд тэрээн соонь бэшэгдэһэн байба: «Бидэниие баггүй ехээр баясуулһан басагадта үнэн зүрхэнһөө баярые хүргэнэбди. Бидэнэй дуулаагүй шэнэ дуунуудые асарыт. Харин бидэ 500 центнер үбһэ хуряаха гэһэн түсэбөө дары дүүргэхын түлөө оролдохобди».

З. ШИРАПОВ.

Хэжэнгын район.

ХАХАСАЛГЫН ТҮҮДЭГ

Баунтын районой пионернүүдэй «Восход» гэжэ лагерьта амаржа байһан һурагшад ехэ түүдэг носоожо, хүхюун солгёо дуунуудые хангюурдан, уран шүлэгүүдые наярса уншан, түрэл болоһон лагерьтаяа һаяхан хахасаба. Байгша оной зун бүхыдөө 200 шахуу хүбүүд, басагад эндэ амараа. Тэдэнэй шэнэ һайхан юумэндэ һурахын, хүсэ шадалаа нэмээхын, оюун бодолоо бүри хүгжөөхын тула лагериин вожатанар болон хүмүүжүүлэгшэд һонирхолтой элдэб хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэһэн, үнгэргэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Онтохоной, Нептунай, Өоһэдыгөө хүтэлбэрилгын, Түрэһэн үдэрэй гэхэ мэтын үдэрнүүд, сэрэгэй-спортивна «Зарница» гэжэ наадан үнгэргэгдэһэн, олон кружогууд хүдэлһэн байна.

Л. ЦЫРЕНОВА,
БГПИ-гэй студентка.

АРИҺАА АРАДАЙ ДУУН ХҮРЭТЭР

Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай бүлэг артистнууд июлиин 25-haa августын 5 болотор Яруунын районой ажалшадые соёлой талаар хангаба. Артистнууд энэ хугасаа соо бүхыдөө 19 концерт, тэрэ тоодо үбһэшэдэй отогуудта, һүн һаалиин фермэнүүдэй зуһалангуудта 14 наада харуулһан байна.

Хангалгынгаа түгэсхэлдэ Нарһата һууринда районой соёлой байшан соо ехэ концерт тэдэнэр табяа. Тус концертдэ Буряадай АССР-эй габьяата артист Л. Шагдыров, дуушад С. Бадмаев, Н. Викленко, А. Борбонов, хатарша М. Иванов, конферансье Ж. Цыдыпов гэгшэд бэлиг шадабарияа харуулһан байна.

Районой ажалшадые соёлой талаар эрхимээр хангаһанайнь түлөө оперно театрай артистнуудай бүлэгые партиин райкомой болон райгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай тогтоол КПСС-эй Яруунын райкомой агитаци болон пропагандын таһагые даагша Н. Г. Кугаевский уншаад, айлшадтаа грамота барюулба.

Республикымнай дуунай искусствын уран шадабаритан мэдээжэ аринуудһаа эхилээд, хүн зоной дуратай арадай дуунууд хүрэтэр дуулажа, яруунынхидай һайшаалда хүртөө.

В. БАБУЕВ.

АЖАЛШАД АМАРНА

Гоё һайхан оршон байгаалитай Гурбалжан гэжэ арал дээрэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Амаралтын байшан оршодог юм. Урин зохидоор түхеэрэгдэһэн амаралтын байшангууд, үнгэтэ телевизор, радиоло болон стол дээрэ наадаха наадануудтай зал, уужам салуу столово, ваннатай таһалганууд — эдэ бүгэдэ амарагшадай хэрэглэмжэ хангалгада үгтөө.

— Юрэдөө, аша туһатайгаар амархын тулада бүхы эрхэ байдал биил гээшэ,— гэжэ һаалишан Екатерина Батуевна Цырендондокова урматайгаар хөөрэнэ. — Тиихэдэ амарагшадые хангадаг эндэхи коллектив һайнаар хүдэлжэ байна. Зунай сагта иигэжэ амаржа байхада һайн лэ гээшэ.

Амаралтын байшангай байгша онһоо хүдэлжэ эхилһэнһээ хойшо колхозой гуша гаран ажалшан амаралтаяа эндэ үнгэргөө.

Тобшолон хэлэхэдэ, Гурбалжан гэжэ арал дээрэхи амаралтын байшан ажалшадай ехэ һайшаалда хүртэдэг, хүн зоной дуратайгаар ерэжэ амардаг газар юм.

Н. ДЫМБРЫЛОВ.

Сэлэнгын район.

«КОМСОМОЛЬСКИЙ» арал. Барилгашанай үдэртэ зорюулагдаһан соёлой болон спортивна программа. Эхин 11 сагһаа.

ХААНА, ХЭЗЭЭ, ЮУН БОЛОХОБ?

УЛААН-ҮДЫН ГОРОДСКОЙ СЭСЭРЛИГ. Үдэрэй 12 часһаа радиожурнал, удаань радиоконцерт болохо. Хүүгэдэй шог зугаата мүрысөөн 14 часһаа. «Хэмнай уран бэ!»—гэһэн асфальт дээрэ зураг зураха конкурс (15 часһаа). Духовой оркестрэй концерт 17 сагта эхилхэ.

Д. ЖАНАЕВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ СЭСЭРЛИГ. 12 сагһаа хүүгэдтэ зорюулагдаһан хүхюун зугаата программа. «Диафильмландиин орон руу аяншалга» 13 сагһаа захалха.

С. ОРЕШКОВЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ СЭСЭРЛИГ. «Сэсэрлиг — манай баялиг» — сэсэрлиг соогуур аяншалга 11 сагһаа болохо. 12 часһаа шатарай клуб хүдэлхэ. Хүүгэдтэ зорюулагдаһан нааданай программа 13 сагһаа. Уран һайханай коллективүүдэй концерт 17 сагта эхилхэ. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой барилгашадта хүгжэмтэ амаршалганууд 19 часһаа. Хатарай үдэшэ, наадан 21 часһаа эхилхэ.

ШЭЛЭЙ ЗАВОДОЙ соёлой байшан. Духовой оркестрэй концерт 19 сагһаа захалха.

СЕРОВОЙ НЭРЭМЖЭТЭ соёлой байшан. «Физкульт-Ура!» — хүүгэдтэ зорюулагдаһан программа. Эхиниинь 12 сагһаа. 20 час 30 минутада дискотекэ үүдээ нээхэ.

ВАГЖАНОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ поселогой соёлой байшан. Барилгашадай үдэртэ зорюулагдаһан соёлой программа 17 часһаа эхилхэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Мүнөөдэр — Барилгашанай үдэр. «Шэнэ кварталнуудые бодо» статья. «Миллион квадрат нохоогшод» — П. Бурмакинай мертой» — И. Кальминагай статья. «Ээн бусаар хандалгын хойшолон» — шалгалтын материал. «Саянай хормойдо» — В. Багониной статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Болбосоролой шалгалта» — А. Шигаевай статья. «Һүн далайн ээзд» — Ю. Загибаловай статья. «Газетые юунэй түлөө хардааб?» — Н. Шабановай статья. «Забайкаллес» хуушан ёһоороо хүдэлнэ» — В. Богдановай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Ташкентын опереттын театрай гастрольнууд. «Үдэшэ бури — шэнэ зүжэг» — В. Усовичой статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Республикын нютаг нютагай һонин. Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай тэмсэл. «Ноёмни зүбшөөгөө» — О. Малаховай статья. Сүүдэй заалһаа. «Айлшан, тэрээндэ туһалагшад» — В. Брагинцевай статья. Шог ёгто долгиндо.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 10-haa 17 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 10
БАРИЛГАШАНАЙ ҮДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—Ритмическэ гимнастика. 10.15—Киножурнал. 10.25 — «Спортлотогой» 32-дохи тираж. 10.35 —«Будильник». 11.05—«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.05 —«Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.35—«Аяншалагшадай клуб». 13.35—Хүгжэмтэ киоск». 14.05—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.05 — «Булагууд». 15.35—«Жизнь на земле»—13 серитэй баримтата фильм. Англи. 8-дахи сери. 16.30—«Энэ гайхалтай дэлхэй». 17.45—«Совет газар дээрэ уулзалга». 18.00—Эквадорой ансамблиин концерт. 18.25 — Харгын аюулгүй байдалай түлөө. 18.30—Мультфильмнүүд. 19.00—Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45—Хүгжэмэй, дуунай болон арадай уран бэлигэй һайндэр. 20.30—Баримтата фильм. 20.40—Останкинадахи концертнэ студида энеэдэ нааданай үдэшэ. 22.00—Время. 22.35—П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын VIII конкурсын лауреадуудай концерт. 23.35—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Зарядкада, зогсогты!». 9.20—Баримтата фильм. 9.45—Духовой оркестрэй концерт. 10.10—«Эжын һургуули». 10.40—Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. Эхэнэрнүүд. США болон ЧССР-эй суглуулагдамал командანууд. 11.00—Р. Штраус. Симфоническа поэмэ. 11.50—«Ород хэлэн». 12.20—Баскетболсор дэлхэйн чемпионат. Эхэнэрнүүд. СССР-эй болон Кубын суг-

ПОНЕДЕЛЬНИК, 11
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.50—Мультфильмнүүд. 10.25—Футболой шэнжэлэл. 10.55—Баримтата фильм 11.15 — Планета бурь» — үхибүүдтэ фильм. 12.35 — Шэнэ һонин. (12.40 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.50 — «Шадамар гарнууд». 17.25 — Фильм-концерт. 17.50—«Эжын һургуули. **Улаан-Үдэ.** 18.30 — «Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». 19.00 — Баримтата фильм. 19.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 19.45 — Мультфильм. 20.10—«Хурдадхалга». 20.50—«Последний довод королей» — 4 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00—Время. 22.35—СССР-эй арадай артист Иннокентий Смоктуновский. 23.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Футболой шэнжэлэл.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Гал яажа замхараадаг тухай этюд. 9.35 — «Ород хэлэн». 10.05—Баримтата фильм. 10.20—«Грузия-фильм» киностудиин уран һайханай богони фильмүүд. 10.55 «Карпадууд дээгүүр аялга дуунууд зэдэлнэ». 11.35—«Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 12.05 — «Шатарай һургуули». 12.35 — «Под свист пуль» — үхибүүдтэ фильм. 13.40—Дээдэ һургуулинуудта һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие нарижуулан һайжаруулха тухай баримтата фильм. 14.00—«Бидэнэртэй хамта, бидэнэр шэнгеэр, бидэнэрһээ үлүүгээр хэ». 15.00 —«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 16.00—Шэнэ һонин. **Улаан-Үдэ.** 17.55 — Бахта дуратай гүт?—киноочерк. **Москва.**

ВТОРНИК, 12
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—Дэлхэйн арадуудай дуунууд. 10.05—«Дохёогоо үгыт, горнистнууд!». 10.35 — Баримтата фильм. 11.05—«Последний довод королей»—4 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 12.15—Шэнэ һонин. (12.20 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Ороной телестудинуудай баримтата фильмүүд. 16.55—В. Моцарт. Концерт. 17.30 — «Хүхюун стартнууд». **Улаан-Үдэ.** 18.15 — «Скрипачнар—киноочерк. 18.25 — Шэнэ һонин (буряадаар). **Москва.** 18.45 — Юун дээрэһээ, юундэ? — үхибүүдтэ дамжуулга. **Улаан-Үдэ.** 19.15 — «Пионери» —киножурнал. 19.25—«Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». **Улаан-Үдэ.** 20.00 — «Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». **Москва.** 20.40 — «Последний довод королей» —4 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 22.00 — Время. 22.35—Шатараар дэлхэйн чемпионат. 22.45—Композитор Давид Тухмановай зохёол найруулгануудай үдэшэ. 00.25—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 9.30—«Рейс первый, рейс последний»—уран һайханай фильм. 10.50—«Будильник». 11.20—«Булагууд». 11.50 —Француз хэлэн. 12.20—«Наш общий друг»—7 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. (Великобритани). 14.00—Шэнэ һонин. 14.05—Хойто-Осетиин телевидениин программа. 18.15—«Струны сердца»—фильм-концерт. **Улаан-Үдэ.** 18.45—Баримтата фильм. **Москва.** 19.15—Баримтата фильм. **Улаан-Үдэ.** 19.45 — Соносхол-

СРЕДА, 13
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—Мультфильмнүүд. 10.15—«Аяншалагшадай клуб». 11.15—«Последний довод королей» — 4 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 12.30—Шэнэ һонин. (12.35 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.35 — Концерт. 17.40—Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. **Улаан-Үдэ.** 18.10 — Киножурнал. 18.20—«Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 18.40 — «Шапка Мономаха»—үхибүүдтэ фильм. 19.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Челябинска областиин партийна болон совет эмхи зургаануудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай. 20.45—«Последний довод королей»—4 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 22.00—Время. 22.35 — «Арбан хоёрдохи дабхар». «Эб найрамдал ба залуушуул» гэһэн дамжуулгада хабсаргалта. 00.25 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 9.30—«Погода на август»—уран һайханай фильм. 10.40—«Квартира соохи гэр»—гэһэн дамжуулга. 11.20—«Мимолетности». С. Прокофьевой хүгжэмөөр найруулагдаһан балет. 11.55—Немец хэлэн. 12.25 —«Наш общий друг»—7 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи, 4-дэхи сери. (Великобритани). 14.10 — «Библиотекэ соогуур аяншалга». 14.45 — Шэнэ һонин. 14.50—«Хүгжэмтэ киоск». 18.10 — Фортепианна хүгжэмэй концерт. **Улаан-Үдэ.** 18.40—Соносхолнууд. 18.50 — Буряадай АССР-эй Гостеле-

ЧЕТВЕРГ, 14
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Время. 9.45 Концерт. 10.05—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.05 — «Последний довод королей» — 4 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 12.15 — Шэнэ һонин. (12.20 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.45—Тувын АССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай «Саян» ансамблиин концерт. 17.30 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». **Улаан-Үдэ.** 18.15 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.30 — «Арадай хиналтын экран». 19.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.05 — Мультфильм. 20.15 — «Партиин Нижневартовска горкомой хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлхэ хэмжээнүүд тухай. 20.45 — «Последний довод королей» — 4 серитэй уран һайханай фильм. 4-дэхи сери. 22.00 — Время». 22.35—Шатараар дэлхэйн чемпионат. 22.45 — Залуушуул дуулана, хатарна. 23.05 — «Хани барисаанай дохёонууд: «Москва — Прага»—гэһэн теле-хүүргэ. 00.05 — Баримтата фильм. 00.15—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20— «Спасибо, капитан!» — уран һайханай фильм. 10.25 — Мультфильм. 10.45 — Хабаровскын телестудиин программа. 11.50 — Испан хэлэн. 12.20—«Наш общий друг» — 7 серитэй уран һайханай фильм. 5-дахи сери. (Великобритани). 13.15 — СССР-эй Оборонын министерствын жэшээтэ духовой оркестрэй концерт. 13.30 — Шэнэ һонин. 13.35 — «Дублер начинает лидировать» — уран һайханай фильм. 18.15 —

ПЯТНИЦА, 15
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Время. 9.45 — «Концертын залда — һурагшад». 10.25 — Баримтата фильмүүд. 11.00 — «Последний довод королей» — 4 серитэй уран һайханай фильм. 4-дэхи сери. 12.15 — Шэнэ һонин. (12.20 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.45 — Россин элдэб областьнуудай арадай дуунууд. 17.15 — «Ород хэлэн». 17.45 — «Тайна острова «Бэк-кап»—уран һайханай фильм. (Чехословаки). 19.05—Архидалгын хорон тухай баримтата фильм. **Улаан-Үдэ.** 19.15 — «Лаурын чюуса» — киноочерк. 19.25 — Шэнэ һонин (буряадаар). **Москва.** 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». **Улаан-Үдэ.** 20.00 — «Талын галнууд» (буряадаар). 20.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 21.00 — Инди тухай киноочерк. 21.30 — «Индиин аялганууд». 22.00 — Время. 22.35 — «Верные друзья» — кинокомеди.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.10 — Авиазаводой цехүүдэй коллективүүдтэ эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ тухай. **Москва.** 19.15— «Хани барисаан». Улаан-Үдэ.

СУББОТО, 16
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Время. 9.45 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 10.15 — «Квартира соохи гэр». 10.55 — «Харгын аюулгүй байдалай түлөө». 11.05 —«Элүүр энхэ байлга». 11.55 — Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. Эхэнэрнүүд. 12.35 — Моодно хубсаһанай асуудалнууд тухай. 13.05 — «Уран зурагай искусство». 13.50 — «Бидэ яажа амарнабибди». 14.25 — Москвагай «Современник» театрай «Спешите делать добро» гэһэн фильм-зүжэг. 16.40 — «Ан амитадай аймагта». 17.45 — «Таанадта, ветерануудай» — концерт. 18.45 — Мультфильмнүүд. 19.30 —Академик В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусаха. 20.00 — «Идиот»—уран һайханай фильм. 22.00 — Время. 22.35 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 22.45 — «Субботын үдэшэлэн». Эстрадна концерт. 00.05 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.30—Ритмическэ гимнастика. 10.15 — «Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ дамжуулга. 10.45—«Манай саад». 11.15—Мультфильм. 11.25 — СССР-эй арадуудай зунай IX спартакиада. Теннис. 11.55 — Режиссерой уран бэлиг. 12.40—«Восход над Гангом» — уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 15.00 — Бултанда зорюулагдаһан стадион. 15.30 — «Талант» — 4 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 16.40 — В. Овчинниковай концертнүүдтэ. 18.30 — «Улаан-Үдын авиапредприяти үсэгэл-

ВОСКРЕСЕНИ, 17
СССР-эй АГААРАЙ ФЛОДОЙ ҮДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—Ритмическэ гимнастика. 10.15 — Баримтата фильм. 10.25 — «Спортлотогой» 33-дахи тираж. 10.35 — «Будильник». 11.05—«Советскэ Союзда алба хэнэб!» 12.05 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.35 — Аяншалагшадай клуб. 13.35 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.05 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.05 — «Жизнь на земле» — 13 серитэй баримтата фильм. 9-дэхи сери. «Появление млекопитающих». 16.00 — Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. Эхэнэрнүүд. 16.40 — «Поэзи». Василий Федоров. 17.55 — Мүнөөдэр — СССР-эй Агаарай Флодой үдэр. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша, СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, авиацийн маршал А. Н. Ефимов үгэ хэлэхэ. 18.25 — «Булта зон циркдэ дуратай». 18.35 — Баримтата фильм. 18.40 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.20 — Мультфильм. 20.10— «Груня Корнакова»—уран һайханай фильм. 22.00 — Время. 22.35 — «Опереттэ, опереттэ». 23.55 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!» 9.20 — «Ты должен жить» — уран һайханай фильм. 10.40 — «Ород хэлэн». 11.10 — Е. Рахмадиев. Хүг-

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

1986 оной августын 3-да үнгэргэгдэһэн 31-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени соголбо.

«45-haa 6-ень тааха спортлото»: 652.372 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (15 карточка) таагшад — 3.929 түхэриг, дүрбэн номер (1.332 карточка) тааһан хүнүүд —44 түхэриг, гурбан номер (26.054 карточка) таагшад 3 түхэриг абаха байна.

«36-haa 5-ень тааха спортлото»: 5.482.341 билет ороо. Табан номер (19 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (4.251 карточка) таагшад—126 түхэриг, гурбан номер (152.984 карточка) тааһан хүнүүд 6 түхэриг абаха.

OOOO

31-дэхи тиражай шүүбэринүүд августын 18-haa сентябриин 18 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08 зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-31-05, пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61 выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65—54.

Республиканская типография ... ственного комитета Бурятской ... делам издательств, полиграфии ... ной торговли г. Улан-Удэ ул. ... Н-00581. Заказ № 184.